

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

23 september 2002

VERKLARING VAN DE VLAAMSE REGERING

**betreffende de algemeen maatschappelijk situatie
en betreffende de krachtlijnen van de begroting 2003**

VLAAMSE REGERING

**VERKLARING VAN DE VLAAMSE REGERING
BETREFFENDE DE ALGEMEEN
MAATSCHAPPELIJKE SITUATIE EN
BETREFFENDE DE KRACHTLIJNEN VAN DE
BEGROTING 2003**

maandag 23 september 2002

Geachte collega's,

Vlaanderen ligt in het centrum van Europa. Onze rijkdom en welvaart hebben we vooral te danken aan de buitenlandse investeringen in onze regio en de enorme export die onze bedrijven realiseren. Daardoor is Vlaanderen, meer dan vele andere regio's, gevoelig voor economische, politieke en sociale omwentelingen in de wereld.

De aanslagen van 11 september vorig jaar in de Verenigde Staten, worden vandaag beschouwd als zo'n omwenteling. Als een cesuur, die gevolgen heeft voor een veelheid van maatschappelijke terreinen. Voor de economie bijvoorbeeld, die ook al vóór 11 september een verzwakking vertoonde. Die gevolgen hebben sporen nagelaten in alle Europese economieën en in economieën in de hele wereld. Al die economieën werden op de proef gesteld, en dus ook de economie van Vlaanderen.

Gelukkig bezit Vlaanderen voldoende veerkracht en een gezonde economische basis om zich niet uit het lood te laten slaan. De begroting voor 2003 die de Vlaamse regering heeft opgesteld, levert het bewijs dat de Vlaamse economie 11 september goed heeft verwerkt.

Die begroting vertrekt van voorzichtige parameters. Met de aanleg van een provisie laat zij toe bij te sturen. Zij houdt alle beloften en engagementen die de regering totnogtoe heeft gedaan. Zij bevat een rijk gamma aan lastenverlagingen. Dankzij het financieringsfonds en via belangrijke nieuwe inspanningen loopt Vlaanderen in sneltempo zijn investeringsachterstand op alle terreinen in.

Deze begroting vertoont bij uitstek sociale klemtonen. Zoals de burgers verwachten, maakt zij van het hoge welvaartspeil gebruik om resterende sociale noden te lenigen en wachtlijsten weg te werken. De begroting kijkt vooruit naar de toekomst, door voluit te gaan voor onderwijs, kennis en technologie.

Collega's,

We zijn erin gelukt voor de zesde keer op rij een begroting neer te leggen met een overschot. Dat overschot bedraagt 372 miljoen euro. Het begrotingssaldo bedraagt 10 miljoen euro. We hebben opnieuw het strengste pad van de Hoge Raad voor Financiën gevolgd. We bouwen de Vlaamse schuld zoals gepland verder af. We zullen onze doelstelling bereiken om de schuld tegen het einde van de regeerperiode te halveren.

We zijn bij de opstelling van de begroting uitgegaan van een groei van 2 procent. Het Planbureau en de Nationale Bank stellen nog 2,4 procent groei voorop. Met het verschil van 0,4 procent leggen we een conjunctuurprovisie vast van 35 miljoen euro, die we kunnen aanboren indien de groei toch de verwachting van 2,4 procent volgt. Daarmee getuigen we van voorzichtigheid.

De groei kent immers een vertraging. Met als eerste gevolg in onze regio opnieuw een stijging van de werkloosheid. Daarom dient op korte termijn de zorg om de werkgelegenheid opnieuw hoog op de agenda te staan. Ik heb de sociale partners in de Serv opgeroepen om creatieve voorstellen te doen. Over de strijd tegen de jeugdwerkloosheid, over de verhoging van de activiteitsgraad, over het aanwakkeren van de ondernemingszin. De regering engageert zich om de afspraken uit een nieuw werkgelegenheidsakkoord 2003-2005 te helpen uitvoeren.

Het internationaal turbulente jaar dat achter ons ligt, heeft gevoelens van onzekerheid gevoed. We voelen ons minder vrij en minder veilig. De groeivertraging deed de vrees voor job- en inkomensverlies toenemen. En de angst voor wat vreemd is, nam toe. Enquêtes en deskundigen stellen dat de mensen openlijker dan voorheen hun vrees en hun afkeer uiten van de islam. In zo'n klimaat gedijen extremistische of populistische partijen goed, zoals de voorbije verkiezingen in Frankrijk en Nederland demonstreerden. Gelukkig hebben het populisme en het extremisme gisteren bij de verkiezingen in Duitsland geen vooruitgang meer geboekt.

Regeerders moeten, waar ook ter wereld, in deze periode van onzekerheid hun kalmte bewaren en hun verantwoordelijkheid nemen. Regeringen dienen zich in te spannen om de onzekerheid weg te nemen en het vertrouwen te herstellen.

Daarom heeft de Vlaamse regering vastgehouden aan een gezond financieel en begrotingsbeleid. Zekerheid en vertrouwen stimuleer je ook door je engagementen na te komen. In de begroting 2003 houdt de regering zich aan alle beloften en engagementen van het verleden.

Met de vierde begroting van deze regeerperiode heeft zo'n 80 procent van het regeerakkoord een vertaling gevonden in de cijfers. Dit houdt dus in dat deze begroting rekening houdt met alle eerdere engagementen die in de tijd gespreid waren. Ik denk aan de uitvoering van de CAO's in het onderwijs of de social profit, die nu op kruissnelheid komen.

Ik denk ook aan het Gemeentefonds, dat volgend jaar stijgt met 323 miljoen euro tot 1,542 miljard euro. Het beleid van de Vlaamse regering naar de lokale besturen toe, gaat uit van respect, van partnerschap. We spannen ons verder in om de burgers meer te betrekken bij het beleid. Om de participatie te verhogen, in het bijzonder in de steden.

We ontwikkelen gemeenschappelijke waarden via diverse cultuuruitingen. Via schepping, beleving en bewondering van en voor cultuur. Niet enkel in de kunsten, maar ook in het jeugdwerk en het sociaal-cultureel werk. Want dat draagt sterk bij tot het sociale weefsel. Om dit verder te ontwikkelen, doet de Vlaamse regering een beroep op de edelmoedigheid, het engagement en het talent van de Vlamingen.

De Vlaamse regering zal ook dit jaar weer niet-aangewende kredieten van het voorgaande jaar onderbrengen in het Financieringsfonds voor Eenmalige Uitgaven, het FFEU. Dit fonds laat ons toe de jarenlange onderinvesteringen die Vlaanderen heeft gekend, weg te werken. We investeren hierdoor niet alleen extra _ bovenop de investeringsprogramma's uit de gewone begroting _ in wegen, bruggen, fietspaden, in ons leefmilieu. Maar ook in zachte sectoren als onderwijs of welzijn. Heel concreet kunnen we dankzij dit orthodoxe begrotingsinstrument rustoorden bouwen voor onze bejaarden en scholen renoveren en uitbreiden voor onze kinderen.

Collega's,

De Vlaamse regering heeft de voorbije jaren enkele echte trendbreuken verwezenlijkt. Het rigoureuus en orthodox budgettair beleid dat we voeren, heeft ons niet belet gelijktijdig de belastingen fors te doen dalen. Bovenop de federale lastenverlagingen heeft Vlaanderen belangrijke bedragen teruggegeven aan de burgers. Alleen al de afschaffing van het kijk- en luistergeld levert elk Vlaams gezin 225 euro winst op per jaar. Als ik alleen met deze belastingverlaging in het achterhoofd de kritiek hoor op de verhoging van de premie voor de zorgverzekering, moet ik even slikken. Zijn we in Vlaanderen zo verzuurd geworden dat we moeilijk doen over die verhoging met 15 euro? Een sociale maatregel die dan nog alleen van toepassing is op wie het zich kan veroorloven? Een maatregel die een uniek systeem van solidariteit tussen de generaties betaalbaar moet houden?

Sta me toe, geachte collega's, u bij wijze van parenthese nog even het abc van de zorgverzekering uit te leggen. Deze verzekering werd in het leven geroepen om de niet-medische kosten van de vergrijzing te helpen opvangen. Met onze zorgverzekering willen we iedereen helpen die noodgedwongen een beroep moet doen op niet-medische hulp van buitenaf voor gewone dagelijkse handelingen. Die zich moet laten wassen. Die zelf geen boodschappen meer kan doen. Die niet-medische kosten moet maken ten gevolge van zijn ouderdom, handicap of ziekte.

De zorgverzekering is er voor thuiswonenden die een beroep doen op familieleden of op professionele hulp. Oudere mensen blijven het liefst zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving wonen. De zorgverzekering maakt het gemakkelijker om aan die wens tegemoet te komen.

Maar de zorgverzekering is er evengoed voor wie in een rusthuis of instelling verblijft. Ikzelf, en ik ben er zeker van in naam van de hele regering te spreken, heb de grootste waardering voor iedereen die dit mogelijk maakt. Voor de professionele thuisverzorger en de mantelzorger.

De zorgverzekering is een schitterend instrument. De behoefte aan zorg zal door de vergrijzing de komende jaren alleen maar toenemen. Daarom spaart deze regering al jaren in een zorgfonds voor later. In die spaarpot zal eind 2003 al meer dan 440 miljoen euro of 17,75 miljard frank zitten. Dat geld werd door de Vlaamse overheid gestort. Dat geld komt dus uit de belastingsopbrengsten, waaraan iedereen in verhouding tot zijn inkomen heeft bijgedragen.

Maar de stortingen van de overheid in het zorgfonds kunnen het systeem niet draaiende houden. Er is ook een premie van de burgers en gezinnen nodig. En die premie hebben we dit jaar moeten verhogen met 15 euro. Behalve voor een half miljoen Vlamingen die extra sociale bescherming krijgen als weduwen, gehandicapten, gepensioneerden, wezen, de oudere werklozen of leefloners. Zij blijven slechts 10 euro betalen.

Alle Vlamingen moeten inderdaad verplicht bijdragen. En indien ze zorgbehoevend worden, krijgen ze een uitkering. Ten bedrage van jaarlijks 1.080 euro _ in het geval ze beroep doen op zorgverstrekking thuis _ tot 1.500 euro _ indien ze zich residentieel laten verzorgen.

Het is duidelijk dat de verhoging van de premie een overgangsmaatregel is. Een noodzakelijke overgangsmaatregel. In ons regeerakkoord hebben we ons geëngageerd om de premies voor de zorgverzekering afhankelijk te maken van het inkomen. Dit zullen we herbekijken in 2004.

Maar omdat ik in de waarde van onze zorgverzekering geloof, zal ik deze met hand en tand verdedigen. Tot in Europa. Want u weet dat hierover nog discussie bestaat met de Europese Commissie. We zullen onze zorgverzekering verder uitbouwen. De zorgverzekering zal de eerste pijler worden van de Vlaamse sociale zekerheid.

Collega's,

Ik keer terug naar de trendbreuk van de lastenverlaging. De afschaffing van het kijk- en luistergeld is lang niet de enige lastenverlaging. De verlaging van de registratierechten laat toe om goedkoper een woning te verwerven. De meeneembaarheid van de registratierechten scheelt duizenden euro's in de portemonnee van wie wil verhuizen. De gelijkschakeling van stiefkinderen en natuurlijke kinderen inzake successierechten is voor de eersten een belangrijk voordeel. De verlaging van de belasting op de inverkeersstelling voor milieuvriendelijke wagens is mooi meegenomen voor de automobilisten en goed voor ons milieu.

Alles samen, collega's, weegt het pakket lastenverlagingen in de begroting 2003 580,4 miljoen euro.

We willen bovendien met het decreet op de KMO-leningen dat in voorbereiding is, het komend jaar een nieuw fiscaal voordeel toekennen voor wie belegt in duurzaam risicokapitaal. Dit decreet is veel meer dan een lastenverlaging. Het moet een belangrijke hefboom worden in de verzekering en uitbouw van onze welvaart. Met dit particuliere kapitaal willen we de kapitaalsverwerving voor startende en doorgroeïende ondernemingen stimuleren.

En dit decreet vormt een onderdeel van de strijd die de regering aanbindt tegen de slabakkende ondernemerszin in Vlaanderen. In tegenstelling tot wat heel wat mensen beweren zijn de Vlamingen niet meer zo ondernemend als twintig jaar geleden. Met het aantal starters bevinden we ons zelfs in de Europese achterhoede. Blijkbaar is de vrees om te investeren zo groot dat heel wat initiatieven uitblijven. Dat moeten we snel en grondig veranderen. Vlaanderen moet weer een ondernemende regio worden. Met mensen die bereid zijn om risico's te nemen.

Met minder zelfgenoegzaamheid en egoïsme ook. Ik was onaangenaam verrast toen ik in een recente enquête van het VEV las dat de Vlaamse werknemers minder dan Waalse, Franse, Duitse of Ierse bereid zijn om in te gaan op loonmatiging, als ze daarmee jobs in hun eigen sector kunnen behouden. Zoals het me ook tegen de borst blijft stuiten dat nergens in Europa zoveel 55-plussers uit de arbeidsmarkt gestoten _ bijna verstoet _ worden als in België.

We mogen niet vergeten dat je welvaart moet verdienen. Om die reden moeten de belastingen omlaag en moeten de bureaucratische belemmeringen verder afnemen.

Ondernemen moet eenvoudig zijn en aangemoedigd worden. Het decreet op de integrale vergunning is voor veel zaakvoerders een belangrijke vooruitgang. Met dit decreet zorgen we ervoor dat wie een onderneming of zaak heeft met een potentieel kleine milieulast, geen milieuvergunning meer moet aanvragen.

Collega's,

De balans van de lastenverlagingen is indrukwekkend. Samen met de federale belastingsverlaging verminderen al de lastenverlagingen die nu reeds lopen, de globale belastingsdruk met 110 miljard frank of 2,7 miljard euro.

Sommigen zeggen dat wat de regering met de ene hand geeft, andere overheden met de andere hand weer afnemen. Dat de lastenverlagingen een vestzakbroekzakoperatie zijn door de verhoging van de gemeentelijke en provinciale belastingen. Ik daag iedereen uit, dit te bewijzen. Want uit berekeningen blijkt, dat de verhouding lastenverlaging tegenover lastenverhoging tien tegen één bedraagt.

Als de Vlaamse en federale regeringen 100 euro geven, dan staan daar gemiddeld 10 euro verhogingen vanuit gemeenten en provincies tegenover. Gemiddeld zeg ik. Want er zijn gemeenten waar de gemeentebelastingen ongewijzigd blijven, of zelfs verlagen. Waar de burger dus het volle bedrag aan belastingverlaging krijgt. Elke Vlaming gaat er dus op vooruit. En wanneer men er minder op vooruit gaat dan een buur uit een andere gemeente, moet men daar zijn gemeentebestuur op aanspreken.

Deze reusachtige operatie van lastenverlagingen is een enorme trendbreuk. Lastenverlagingen ter hoogte van 110 miljard frank of ruim 2,7 miljard euro. Mét sociale en ecologische correcties.

De tweede grote trendbreuk die deze regering realiseerde is het denken en plannen op lange termijn. We hebben in het kader van Kleurrijk Vlaanderen een groot debat gevoerd met de publieke opinie en het middenveld over de uitdagingen van de toekomst waartegen Vlaanderen zich moet wapenen.

In overleg met het middenveld hebben we concrete doelstellingen geformuleerd tegen 2010. We hebben deze doelstellingen op alle Vlaamse bevoegdheidsterreinen samengebracht in het Pact van Vilvoorde. Dit is een engagementsverklaring, ondertekend door de Vlaamse overheid, de Vlaamse sociale partners en de belangrijkste milieuverenigingen. Elke maatregel die we nemen staat in functie van die doelstellingen. Om de realisatie van die doelstellingen op te volgen, laten we periodieke metingen uitvoeren, die toelaten de resultaten van het beleid tastbaar te maken.

De derde grote trendbreuk is de manier waarop we omgaan met onze burenen. Met paarsgroen deed een nieuwe toonzetting in het communautaire discours zijn intrede. Geen haantjesgedrag of brullende leeuwen, maar zakelijke en rationele argumenten beheersen het debat tussen Vlamingen en Franstaligen. Deze breuk met het verleden heeft de meningsverschillen niet weggevlakt. Maar zij heeft er wel voor gezorgd dat er naar elkaar geluisterd wordt. Dat men inzicht tracht te krijgen in elkaars beweegredenen en motivaties. Dat het wederzijds respect gegroeid is.

Want die nieuwe verstandhouding doet ons ook beter beseffen dat we gedeelde belangen hebben. Als exportregio heeft Vlaanderen alle belang bij welvarende burenen waarmee het goed handel drijven is. Elk succes, elke ontwikkeling en elke vooruitgang die men in Wallonië maakt, is ook goed voor Vlaanderen.

En ook Wallonië ziet in dat nieuwe institutionele hervormingen in België nodig zijn, omdat de belangen, streefdoelen en beleidsinzichten van de deelstaten nieuwe middelen en nieuwe instrumenten vergen. Niet in het minst om ons weerbaar op te stellen in het nieuwe Europa.

Daarom verwacht ik dat bij de federale verkiezingen van volgend jaar een nieuwe institutionele ronde zal worden geïnitieerd vanuit de deelstaten. Vanuit Vlaanderen zullen we zo'n ronde alvast voorbereiden. Met Wallonië zullen we de banden aanhalen om samen sterker te staan, in België en in Europa.

Collega's,

Verschillende trendbreuken springen verder naar voren in de realisaties van de regering. Neem nu het Zomerakkoord dat beleidsterreinen als leefmilieu, economie, ruimtelijke ordening en huisvesting overspant. Het nieuwe integrale beleid op al deze terreinen verzoent de imperatieven van economie en ecologie, van bebouwing en ruimtelijke ordening. Die verzoening brengt meer zekerheid voor veel burgers en belanghebbenden. We gaven de zaakvoerders van zonevreemde bedrijven zekerheid, zoals wij die eerder hebben gegeven aan de bewoners van zonevreemde woningen. Zij weten eindelijk, na zoveel jaren, waar ze staan.

De verzoening tussen economie en ecologie levert niet alleen meer zekerheid op, zij spoort ook tot meer verantwoordelijkheid aan. De regering vertrekt van het uitgangspunt dat, als je succes wil oogsten, je ingrijpende veranderingen best niet met harde hand oplegt.

Ik ben ervan overtuigd dat de landbouwers hun verantwoordelijkheid zullen opnemen in de strijd tegen de overbemesting. Niet alleen omdat zij bewust zijn van de belangen daarvoor voor leefmilieu en volksgezondheid. Ook omdat zij erin vertrouwen dat zij met hun inspanningen resultaten boeken en tegelijk uitzicht krijgen op beterschap voor hun eigen situatie.

Het Zomerakkoord heeft me gesterkt in mijn overtuiging dat het wél mogelijk is om de belangen van zogenaamde harde en zachte sectoren te verzoenen, al geef ik toe dat dit soms niet zonder slag of stoot gaat. Het Zomerakkoord illustreert dat economie en ecologie niet ten koste van elkaar hoeven te gaan. We hebben tijdens de besprekingen over de begroting 2003 beslist om het Zomerakkoord versneld en versterkt uit te voeren. Met meer middelen voor het ecologiefonds. Met meer middelen om de wateroverlast te beheersen en bestrijden. De maatregelen die we nemen en die we gepland hebben, zijn in het belang van de vrijheid van de hedendaagse mens. Maar ze helpen ook de toekomst te vrijwaren van wie na ons komt.

De zorg voor heden en toekomst, voor korte en lange termijn, kenmerkt ook het welzijns- en zorgbeleid. Als minister-president ben ik fier dat de sociale bekommernis van de regering in deze Septemberverklaring zo sterk uit de verf komt. Ik heb al gewezen op de waarde van onze zorgverzekering, waarvoor we ook moeilijke maatregelen niet uit de weg zijn gegaan. Eerder al kwamen we tegemoet aan de aanslepende, terechte bekommernissen die de zorgsector tot ‘witte woede’ brachten.

De wachtlijsten voor kinderopvang zijn al substantieel verminderd. Met het vrijmaken van nieuwe investeringsmiddelen werken we ook aan het wegwerken van de wachtlijsten in de rusthuizen. Ik herinner eraan dat we in deze sector een grote achterstand hebben geërfd door de blokkering van het Vipa in 1998, het fonds waarmee de bouw van rust- en ziekenhuizen wordt gefinancierd.

Collega's,

De regering levert een enorme inspanning om de wachtlijsten in de gehandicaptensector weg te werken. Een zo welvarende en zo rijke regio als Vlaanderen heeft de morele plicht om die grote sociale nood zo snel mogelijk te lenigen. Daarom maakten we bij de begrotingscontrole eerder dit jaar al 20 miljoen euro vrij voor de gehandicaptensector. Vorige week beslisten we daar nog 7,5 miljoen euro extra voor vrij te maken. En we hebben de politieke afspraak gemaakt om tegen de volgende begrotingscontrole, middelen vrij te maken die de wachtlijsten voor de zwaar zorgbehoevende gehandicapten definitief wegwerken.

Inzake welzijn wijs ik tenslotte op de inspanningen die de regering levert voor de inburgering van vreemdelingen. Het decreet daarover staat eerstdaags op de agenda van uw Parlement. Nog steeds is de vraag naar taallessen groter dan het aanbod, maar we lopen de achterstand in. Tegen het einde van deze legislatuur hopen we de balans in evenwicht te krijgen. Zodat elke nieuwkomer de kans krijgt om onmiddellijk onze taal te leren, zich efficiënt kan integreren en werk kan vinden.

Een belangrijke realisatie zijn ook de duurzame investeringen in mobiliteit en verkeersveiligheid. Vorig jaar kon ik hier grote infrastructuurwerken, missing links en veilige doortochten aankondigen in alle provincies. Vandaag zijn vele werven geopend. Overal wordt erover gesproken. Ik geef toe dat deze werken voor heel wat omwonenden vervelend zijn. Maar zoals onze vice-minister president het zo mooi zegt, is het beter dat de mensen reclameren omdat er iets gebeurt, dan dat ze reclameren omdat er niets gebeurt. Met de opening van elke nieuwe werf bieden we de burger het perspectief op een verhoogde veiligheid en een verbeterde doorstroming. Ook op die manier creëren we zekerheid.

Meer dan vroeger gaat er geld naar openbaar vervoer, weginfrastructuur, fietspaden en vooral veiligheid. We beslisten circa 100 miljoen euro extra middelen uit het financieringsfonds te besteden aan een versnelde wegwerking van de gevaarlijke punten op de Vlaamse wegen. Daarmee geven we de verkeersveiligheid de prioritaire behandeling die ze verdient.

Dames en heren,

Een grote uitdaging die we in ons regeerakkoord aangingen, betreft de stadsvernieuwing en de huisvesting. Ik wil eerst en vooral goed nieuws in herinnering brengen dat tijdens de nieuwsarme zomermaanden een beetje onderbelicht is gebleven: de trend van de stadsvlucht lijkt gekeerd te zijn. Zowat alle Vlaamse steden noteerden in 2001 een toegenomen bevolkingsaantal. In enkele steden werd de voorbije twee jaar al een positief migratiesaldo genoteerd.

Zonder daarvoor alle pluimen op de hoed van de regering te steken, meen ik dat deze realisatie voor een goed deel te danken is aan ons beleid. Ik denk aan de hervorming van het Gemeentefonds, aan de oprichting van een Stedenfonds en aan het decreet Stadsvernieuwingsprojecten. Maar ook de steden hebben hun verantwoordelijkheid genomen. Op hun beurt hebben zij zwaar geïnvesteerd in hun leefomgeving, in veiligheid, in de herwaardering en vernieuwing van stadskernen en verwaarloosde buurten.

Daarbij aansluitend heeft de regering in de begroting 2003 belangrijke beslissingen genomen op het terrein van de huisvesting. De doelstelling om de bouw van 15.000 nieuwe sociale woningen vast te leggen, zullen we halen. Op dit ogenblik zijn de dossiers voor een 7.000 huurwoningen vastgelegd. Daarnaast zijn er vierduizend woningen in ontwerp.

En de regering wil meer huurders eigenaar maken van hun woning. Een eigen woning bezitten is immers de beste sociale zekerheid die denkbaar is. Daar hoeft je trouwens een Vlaming niet van te overtuigen: in Vlaanderen bezit nu al ongeveer tachtig procent van de gezinnen een eigen woning, een wereldrecord. We gaan die eigendomsverwerving verder stimuleren. Deze politiek verhoogt ook de leefbaarheid van buurten, dorpen en steden. Wanneer meer mensen eigenaar worden, krijgen we een betere sociale mix in onze woonwijken.

Daarom zullen we het gemakkelijker maken voor sociale huurders om hun huurwoning te kopen. De huurder moet één pakket aangeboden krijgen, met een hypothecaire lening, een schuldsaldoverzekering en een verzekering tegen inkomensverlies. De inkomsten van deze verkochte huurwoningen belanden in een rollend fonds waarmee dan weer nieuwe huurwoningen kunnen worden gebouwd.

Om de leefbaarheid van het woonpatrimonium te verbeteren, vervangen we het stelsel van de renovatiepremies door fiscale stimuli. Renovatiepremies voldeden onvoldoende aan de verwachtingen. We denken aan fiscale stimuli als de verlaging van de onroerende voorheffing in stedelijke gebieden, of aan een uitstel met enkele jaren van de stijging van het KI na een renovatie.

Met het instrument van de Publiek Private Samenwerking willen we op korte termijn duizend nieuwe woningen in de steigers zetten of bestaande woningen renoveren. Deze impulsen verruimen het blikveld van wonen als beleidsterrein. In de toekomst moet de bevoegdheid sociale huisvesting evolueren tot een volwaardig departement woonbeleid.

Dames en heren,

Het onderwijs blijft voor de regering een absolute topprioriteit. De begroting van onderwijs stijgt met 372 miljoen euro, of vijf procent. Tijdens deze regeerperiode krijgt onderwijs 1,73 miljard euro of 70 miljard frank extra. Wat men ook moge beweren: na 25 jaar besparen en beknibbelen heeft deze regering voor het onderwijs een tegenbeweging op gang gebracht. Besparingen uit het verleden werden ongedaan gemaakt. De lonen van de leerkrachten werden verhoogd. Schooldirecteurs verdienen meer, en worden beter en meer ondersteund. De centra voor leerlingenbegeleiding worden beter omkaderd. De werkdruk voor leerkrachten verlaagt. De leerlingen krijgen gelijke kansen en zorgverbreding waar dat nodig is. De leerkrachten zullen bij deze taak begeleid worden door zorgcoördinatoren. ICT-coördinatoren maken hen wegwijs in de informatietechnologieën van de toekomst. Er komen middelen bij voor het levenslang leren, voor de ‘Huizen van het Nederlands’, die inzake Nederlands als tweede taal het inburgeringsproces extra impulsen geven,...

Kortom: nog nooit werden in één regeerperiode zoveel extra middelen besteed aan het onderwijs. Dat er niettemin protest is in de sector, moet vragen oproepen bij iedereen die objectief wil oordelen.

De regering doet vooral ook meer voor het vrij onderwijs. Toen ik als minister van Cultuur in de Vlaamse regering zat met wijlen Daniël Coens, hamerde hij als minister van Onderwijs op ‘het gelijk leggen van de lat’ tussen het vrij en het officieel onderwijs. Vandaag maakt de regering effectief werk van het gelijk leggen van de lat. Wij voeren het testament van Daniël Coens uit.

In mijn 11 juli-toespraak van twee jaar geleden brak ik een lans voor een grotere onafhankelijkheid van de scholen van de koepels en meer samenwerking tussen scholen die dat wensen, tot welk net ze ook behoorden. Mijn toespraak leverde me banbliksems op van de oppositie en van de Guimardstraat. Vandaag stel ik vast dat ik in de onderwijswoordvoerder van de oppositie een bondgenoot heb gevonden. We zijn het erover eens dat de scholen meer vrijheid en meer autonomie zullen krijgen en minder regels en bureaucratie. We willen alle kinderen op een gelijke manier behandelen. We willen alle scholen op een gelijke basis financieren. Met gelijke rechten, ...én gelijke plichten.

Dit politieke jaar werkt de regering het structuurdecreet voor het hoger onderwijs af. Dit decreet, beter gekend als het BaMa-decreet, moet ons toelaten het Vlaamse kwalitatief sterke hoger onderwijs in de Europese ruimte te doen herkennen. We mogen deze Europese trein niet missen. De regering voorziet hiervoor in extra middelen.

Dames en heren,

We weten allen dat ons onderwijs bij de absolute wereldtop behoort. We willen dat zo houden en de kwaliteit van het onderwijs zelfs nog verbeteren. Vorming, kennis en expertise vormen immers onze enige grondstof. In een geglobaliseerde wereld en een eengemaakt Europa moeten we dit concurrentievoordeel verder uitbouwen indien we Vlaanderen graag welvarend houden.

Dat vergt ook grote investeringen in wetenschappelijk onderzoek, in nieuwe technologieën en innovatie. Ik heb me persoonlijk geëngageerd om opnieuw fors te investeren in wetenschappelijk onderzoek. We maken daar dit jaar 60 miljoen euro extra voor vrij. We moeten dit ritme van budgetgroei volhouden tot 2010.

Die investering in kennis en technologie is noodzakelijk. Noodzakelijk voor een regio die geen andere grondstoffen bezit. Die zijn kracht put uit zijn uitvoer en dus uit zijn openheid. Die investering in onderzoek en ontwikkeling is noodzakelijk om onze wissel op de toekomst te trekken.

Maar investeren in onderzoek en ontwikkeling is ook een opdracht voor de bedrijfswereld en de universiteiten. Daarom heb ik hen opgeroepen om de inspanningen te coördineren en te verankeren in een Vlaams innovatiepakt. Dat moet ons toelaten de doelstelling te halen van de top van Lissabon.

Dames en heren,

Om de publieke opinie warm te maken voor deze doelstelling, kan ik in primeur een belangrijk nieuw initiatief van de regering aankondigen. Een initiatief dat nieuwe technologieën en hun toepassing promoot. We nemen op een originele en hedendaagse manier de draad op die werd gesponnen door wijlen mijn voorganger Gaston Geens. We lanceren een opvolger voor het baanbrekende Flanders Technology.

Volgend jaar in maart organiseren we de eerste Open Technologiedag. Honderden bedrijven zullen hun deuren openzetten voor het brede publiek. Zij zullen de burger inzicht geven in de ontwikkelingen en praktische toepassingen van de nieuwste technologieën. En eind volgend jaar organiseren we een meerdaags symposium. Een symposium rond enkele speciale thema's waarover Vlaanderen zal samenwerken met andere sterke groeiregio's in de rest van de wereld. Met als bijkomend doel synergieën te vinden en nieuwe investeerders aan te trekken.

Wij willen de Vlaamse verwezenlijkingen en toepassingen op het vlak van de nieuwe technologieën opnieuw zichtbaar maken voor het grote publiek. We willen Vlaanderen tonen als een economische topregio, ook aan het buitenland. Dirk Frimout heeft aanvaard om het peterschap van deze nieuwe actie op zich te nemen. We stellen ons samen één doel: Vlaanderen een permanent ticket bezorgen voor de Champions League van Europese spitsregio's.

Collega's,

Deze begroting bewijst dat Vlaanderen de gevolgen van 11 september goed heeft doorstaan. Dat de regering er ook in moeilijke omstandigheden in slaagt om een inspirerende begroting op te stellen. Met aan de ene kant voorzichtigheid en zekerheid. We doen geen geld op dat we niet hebben en bouwen zelfs de schulden verder af. Aan de andere kant komen we al onze beloften strikt na en hebben we oog voor nieuwe noden en uitdagingen.

De regering werkt verder aan een betere toekomst voor Vlaanderen. Deze begroting levert voor de vierde keer de instrumenten om dit doel te bereiken. Dat is ook de taak van de politiek: een kader aanreiken. Iedereen, burgers, zelfstandigen, arbeiders, bedienden, ambtenaren, werkgevers moeten dit kader mee helpen invullen. De regering heeft de ambitie om te slagen. Zij nodigt het Vlaams Parlement uit om als partner ook verantwoordelijkheid op te nemen. De komende weken en maanden buigt het Parlement zich over belangrijke ontwerpen en voorstellen van decreet: het decreet over de inburgering, over de armoedebestrijding, over de verkeersproblematiek in Antwerpen, over de ondersteuning van de economie, over het bestuurlijk beleid, over het integraal waterbeleid, over de publiek-private samenwerking, over de openbaarheid van

bestuur, over de uitvoering van het Kyoto-protocol, over de hervorming van het hoger onderwijs, over de milieuvergunning, over het Stedenfonds, ...

Ik roep alle inwoners van Vlaanderen op om hun verantwoordelijkheid op te nemen. Ik roep alle openbare besturen, middenveldorganisaties en private bedrijven op, om mee te stappen in het nieuwe elan dat deze regering voor ogen heeft. Een nieuw elan dat de mensen verder vertrouwen moet geven in de toekomst.

Ik ben ervan overtuigd dat Vlaanderen nog enorme mogelijkheden en krachten heeft om initiatief te nemen, creatief te zijn en risico's te nemen. Ik ben ervan overtuigd dat Vlamingen daartoe het nodige talent en de nodige ambitie hebben. Het komt er alleen op aan dat wij als regering en parlement het juiste kader scheppen, de nodige stimuli geven en remmingen wegwerken. Als we daar in de komende weken en maanden in slagen, als we het doemdenken achter ons laten en de vonk van het vertrouwen laten overslaan, gaan we een mooie toekomst tegemoet. Voor dit beleid vraag ik het vertrouwen van het Parlement.

Ik dank u.

Patrick Dewael

23 september 2002

BIJLAGE

VLAAMSE REGERING

**DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIEN EN BEGROTING, INNOVATIE,
MEDIA EN RUIMTELIJKE ORDENING**

DE VLAAMSE BEGROTING 2003

**Phoenixgebouw, Koning Albert II-laan 19, 1210 Brussel
Tel. (02)553.64.11 - Fax (02)553.64.55
E-mail: dirk.vanmechelen@vlaanderen.be**

1. De Vlaamse begroting in hoofdlijnen

De Vlaamse regering zal voor de zesde maal op rij bij het Vlaams Parlement een begroting met een overschot indienen.

Het uitgangspunt voor de begroting 2003 bleef ongewijzigd t.o.v. vorige jaren:

Via een verdere budgettaire invulling van het constant beleid zal de Vlaamse regering alle door het Vlaams parlement enerzijds en alle door deze en vorige Vlaamse regering genomen beslissingen anderzijds correct en volgens het afgesproken tijdsplan uitvoeren, waardoor de uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord tevens in zijn eindfase belandt.

De budgettaire orthodoxe weg wordt aldus verder bewandeld.

Concreet betekent dit dat het strengste HRF-scenario wordt aangehouden waardoor ook de begroting 2003 met een minimaal overschot van 324 mio € bij het Vlaams Parlement zal worden ingediend.

Dit garandeert ook het verder zetten van de inspanningen inzake schuldafbouw waardoor de financiële toekomst van Vlaanderen wordt veilig gesteld.

Uit de bespreking die volgt blijkt ook onmiskenbaar dat het zogenaamde constant beleid de facto een groeibeleid is.

Via het verder budgettaire invullen van genomen beslissingen genereren aldus bepaalde sectoren in 2003 substantieel meer middelen dan in 2002. Voor de mensen actief op het terrein zijn dat reële meer-inkomsten ten opzichte van 2002. Het meest sprekende voorbeeld op dat vlak is ongetwijfeld de extra 371 miljoen euro (of 15 miljard Belgische frank) voor onderwijs.

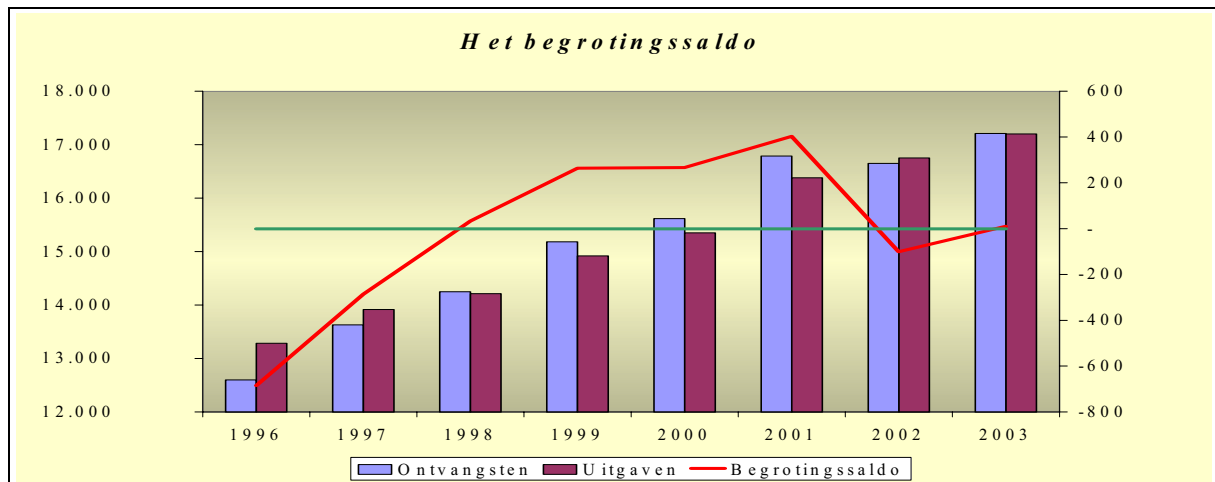
Opmerkelijk is ook het feit dat de Vlaamse regering heeft beslist om een zekere reserve te houden inzake de parameter van de economische groei en aldus de grootste voorzichtigheid aan de dag te leggen. Het INR heeft de BNI-parameter bepaald op 2,4%. De Vlaamse regering gaat voorlopig slechts uit van 2%. Het equivalent van 0,4% BNI groei wordt voorlopig in een conjunctuurprovisie gezet en aldus niet voor uitgaven aangewend.

Via heroriënteringen werd in deze begroting eveneens ruimte gecreëerd om een aantal nieuwe of bestaande beleidsinitiatieven respectievelijk te kunnen opstarten of versterken.

Tabel 1 : Middelen- en uitgavenevolutes 1996-2003¹

In mln euro

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Ontvangsten	12.603	13.632	14.251	15.186	15.620	16.788	16.654	17.230
Uitgaven	13.287	13.917	14.217	14.921	15.352	16.384	16.754	17.219
Begrotingssaldo	- 684	- 285	34	265	268	404	- 100	11

Grafiek 1 : Middelen- en uitgavenevoluties 1996-2003

De uitgaven in de bovenstaande tabel en in de verwerkte grafiek zijn gerekend als kredieten die voorzien moeten worden om verplichtingen die in 2003 worden aangegaan of in vorige jaren werden aangegaan effectief te betalen. De betalingsverplichtingen liggen 11 miljoen euro lager dan de inkomsten die de Vlaamse regering denkt te ontvangen.

Het aldus bereikte resultaat volstaat om aan de verplichtingen die Vlaanderen in het kader van het samenwerkingsakkoord van 15 december 2000 tussen de Gemeenschappen, Gewesten en de federale overheid betreffende de begrotingsdoelstellingen 2001-2005 op zich heeft genomen, te voldoen. Het positieve begrotingssaldo laat bovendien nog toe om de overheidsschuld verder af te bouwen en zo de toekomst voor Vlaanderen veilig te stellen.

2. De middelenbegroting 2003

2.1. Samenvattend overzicht

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de middelenraming 2003 in grote rubrieken. Om enige vergelijking mogelijk te maken werden ook de ramingen van de begrotingscontrole 1996 tot en met de begrotingscontrole 2002 opgenomen.

Tabel 2 Grote rubrieken van de middelenbegroting 1996-2003 (in miljoen euro)

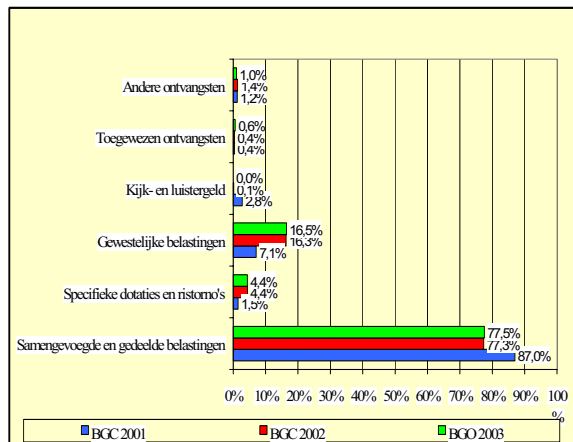
	BGC 1996	BGC 1997	BGC 1998	BGC 1999	BGC 2000	BGC 2001
Samengevoegde en gedeelde belastingen	11.076	11.963	12.613	13.433	13.686	14.603
Specifieke dotaties en ristorno's	181	178	178	178	221	250
Gewestelijke belastingen	749	801	840	948	1.067	1.194
Kijk- en luistergeld	387	409	426	442	445	469
Toegewezen ontvangsten	67	129	30	36	46	67
Andere ontvangsten	146	151	166	150	155	206
Totaal	12.606	13.631	14.253	15.187	15.620	16.789

	BGO 2002	BGC 2002	BGO 2003	Absoluut verschil	Procentueel verschil
Samengevoegde en gedeelde belastingen	13.087	12.881	13.348	467	3,63%
Specifieke dotaties en ristorno's	734	732	753	21	2,88%
Gewestelijke belastingen	2.836	2.718	2.835	117	4,32%
Kijk- en luistergeld	37	23	0	-23	-100,00%
Toegewezen ontvangsten	51	68	105	37	54,00%
Andere ontvangsten	220	232	188	-44	-18,97%
Totaal	16.965	16.654	17.230	576	3,46%

Bron : Middelenbegrotingen 1996 - 2003

In het geheel genomen, kan gesteld worden dat de ramingen van de middelen traditiegetrouw gebeurde op realistische wijze. Voor het begrotingsjaar 2003 worden de ontvangsten op 17.230 miljoen euro begroot. Dit is 576 miljoen euro of ruim 3% meer dan bij de begrotingscontrole 2002.

Grafiek 2 Relatieve aandelen van de middelen categorieën

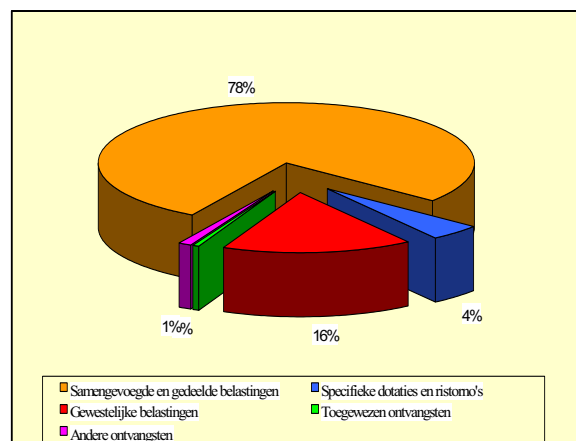
Indien er een duidelijke aanwijzing was voor een trendbreuk, dan werd deze mee verwerkt in de middelenberekening. Zo voorziet het Lambermontakkoord vanaf het begrotingsjaar 2002 in een aantal additionele gewestbelastingen. Dit weerspiegelt zich in de cijfers: de forse toename van de geraamde opbrengsten in 2002 en 2003 ten opzichte van 2001.

Uiteraard geschiedde de raming van de registratierechten tegen de achtergrond van de gewijzigde reglementering (verlaagde tarieven, meeneembaarheid).

Ook de afschaffing van het kijk- en luistergeld speelt in 2003 voor 100%. Terwijl er in 2002 nog een geraamde opbrengst was van 23 duizend euro – zeg maar de ontvangst van de laattijdige betalende -, wordt er in 2003 geen ontvangst voorzien.

Grafiek 3 toont de middelenbegroting 2003 opgedeeld in grote categorieën. Hieruit blijkt onmiddellijk het nog immer grote belang van de samengevoegde en gedeelde belastingen (78%) en van de gewestelijke belastingen (16%).

Grafiek 3 Relatieve aandelen van de middelen categorieën voor het begrotingsjaar 2003

2.2. De gedeelde en samengevoegde belastingen

2.2.1. Parameters

Voor de raming van de samengevoegde en gedeelde belastingen, werd gebruik gemaakt van parameters inzake inflatie en economische groei die zo realistisch mogelijk zijn. De raming van de parameters voor een volgend jaar blijkt nog steeds een moeilijke oefening. Verschillende gerenommeerde internationale conjunctuurinstituten evenals enkele Vlaamse banken en conjunctuurinstellingen publiceerden verschillende cijfers.

Tabel 3 Evolutie parameters

	CPI-inflatie	BNI-groei
1997 initieel	1,80%	2,10%
aangepast	1,60%	2,00%
definitief	1,63%	3,12%
1998 initieel	1,60%	2,50%
aangepast	1,00%	2,75%
definitief	0,95%	2,80%
1999 initieel	1,40%	2,50%
aangepast	1,30%	2,00%
definitief	1,12%	2,02%
2000 initieel	1,50%	2,50%
aangepast	1,30%	2,50%
definitief	2,55%	3,10%
2001 initieel	1,50%	2,50%
aangepast	1,50%	2,00%
definitief	2,47%	1,00%
2002 initieel	1,80%	2,00%
aangepast	1,60%	1,00%
vermoedelijk	1,50%	0,90%
2003 initieel	1,40%	2,40%

Tabel 3 toont een historisch overzicht van de evolutie in de parameters inflatie en economische groei.

Naast de klassieke parameters van economische groei en inflatie, spelen ook de fiscale capaciteit van het gewest, en het aantal leerlingen en –18-jarigen van de gemeenschap een belangrijke rol voor de berekening van de middelen die toegewezen worden vanuit de bijzondere financieringswet.

De raming van de middelen van de Vlaamse Gemeenschap over de begrotingsjaren 2002 en 2003 die ter gelegenheid van de begrotingsopmaak 2003 wordt opgesteld, houdt rekening met correcte en realistische parameters. In concreto betekent dit dat voor de middelenberekening de parameters van de meest recente economische begroting (6 september 2002) gehanteerd worden. Om de onderlinge vergelijkbaarheid te vergroten werd overeengekomen dat de federale overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten bij de opmaak van hun middelenraming uitgaan van dezelfde parameters. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de gebruikte parameters.

Tabel 4 Volledig parameteroverzicht

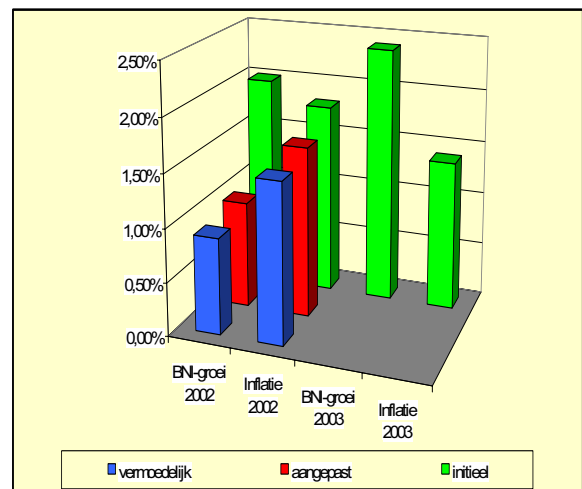
		BGC 2002	BGO 2003	
		2002	2002	2003
BNI-groei		1,00%	0,90%	2,40%
Inflatie		1,60%	1,50%	1,40%
Gezondheidsindex		1,80%	1,90%	1,50%
Consumptie-index		1,60%	1,50%	1,40%
Fiscale capaciteit				
	Vlaams Gewest	62,45%	62,70%	62,70%
	Waals Gewest	28,55%	28,26%	28,26%
	Brussels Gewest	9,00%	9,04%	9,04%
Personenbelasting (duizend EUR)				
	Aanslagjaar	2000	2001	2001
	Vlaams Gewest	16.869.534	17.965.246	17.965.246
	Waals Gewest (excl. Duitst.)	7.572.733	7.952.724	7.952.724
	Brussels Gewest	2.432.963	2.590.591	2.590.591
	Duitstaligen	139.306	145.743	145.743
Verdeelsleutel leerlingen				
	Vlaamse Gemeenschap	56,97%	56,97%	56,97%
	Franse Gemeenschap	43,03%	43,03%	43,03%
Inwoners				
	Referentietijdstip	01/01/2000	01/01/2001	01/01/2001
	Vlaanderen	5.940.251	5.952.552	5.952.552
	Wallonië (excl. Duitst.)	3.268.685	3.275.421	3.275.421
	Brussel	959.318	964.405	964.405
	Duitstalig België	70.831	71.036	71.036
Inwoners < 18 jaar (excl. Duitst.)				
	Referentietijdstip	30/06/2001	30/06/2001	30/06/2001
	Teldatum	raming	10/02/2002	10/02/2002
	Nederlandstalig	1.210.464	1.212.048	1.212.048
	Franstalig	727.879	728.955	728.955
	Brussel	205.517	207.186	207.186
	Denataliteitscoëfficiënt	100,121%	100,3375%	100,3375%

De kolom 'BGC 2002' toont de uitgangshypothesen bij de middelenberekening 2002 ter gelegenheid van de begrotingscontrole 2002 (voorjaar 2002). Bij de begrotingsopmaak 2003 werden, zoals gesteld, deze parameters geactualiseerd. De wijzigingen in de parameters 2002 en 2003 zoals ze door het federale Planbureau op 6 september 2002 werden gepubliceerd, hebben betrekking op:

- de BNI-groei;
- de inflatie;
- de fiscale capaciteit ;
- de bevolkingsaantallen.

Waar er bij de begrotingscontrole 2002 nog uitgegaan werd van een economische groei van 1,00% voor het jaar 2002, wordt dit percentage nu bijgesteld naar 0,90% (zie ook grafiek 4). Voor 2003 zou de economische groei uitkomen op 2,40%. De begroting 2003 werd aanvankelijk opgemaakt vanuit een groei-hypothese van 2,00%. Het verschil in beide prognoses werd voorzichtigheids-halve ingeschreven als een conjunctuur-provisie, zodat bij niet realisatie van de vooropgestelde groei, een tegenvaller kan opgevangen worden.

Grafiek 4 BNI-groei en inflatie in 2002 en 2003

Ook de inflatie 2002 wordt lichtjes naar beneden herzien: 1,50% i.p.v. 1,60%. Idem dito voor 2003: 1,40% i.p.v. 1,50% in de instructies bij de begrotingsopmaak 2003.

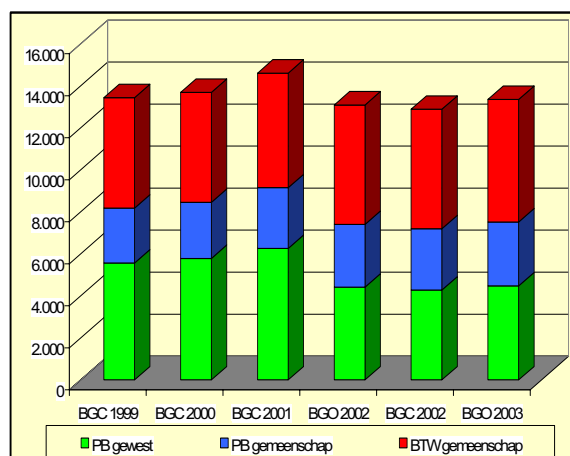
De grootste wijziging in de parameters situeert zich in de fiscale capaciteit. Deze parameter evolueert voor Vlaanderen zeer gunstig. Bij de begrotingscontrole 2002 werd er voor 2002 gerekend met een fiscale capaciteit van 62,45%. Op basis van de laatste gegevens van het federaal ministerie van financiën, moet deze parameter voor de jaren 2002 en 2003 naar 62,70% herzien worden.

2.2.2. Resultaten

In 2003 ontvangt de Vlaamse Gemeenschap ongeveer 78% van haar inkomsten uit de samengevoegde en gedeelde belastingen. In 2001 was dit percentage nog een stuk hoger en bedroeg dit ongeveer 87%. De reden voor deze daling is terug te vinden in de effecten van het Lambermontakkoord, waarvan het cijfergedeelte kort wordt toegelicht in punt 2.2.3.

Na Lambermont en met toepassing van hierboven reeds opgenomen parameters wordt voor de ontvangsten uit de bijzondere financieringswet het volgende resultaat bekomen. Grafiek 5 geeft de evolutie weer van de samengevoegde en gedeelde belastingen uit de bijzondere financieringswet en dit vanaf de begrotingscontrole 1999. Tabel 5 geeft dezelfde informatie.

Grafiek 5 Samengevoegde en gedeelde belastingen (in miljoen euro)

Tabel 5 Overzicht van de gedeelde en samengevoegde belastingen, inclusief afrekeningen (in miljoen euro)

	1999 aangepast	2000 aangepast	2001 aangepast	2002 initieel	2002 aangepast	2003 initieel	Procentueel verschil 2003 – 2002
Gewest	5.562,7	5.781,0	6.258,9	4.412,1	4.275,0	4.473,7	4,65%
PB	5.562,7	5.781,0	6.258,9	4.412,1	4.275,0	4.473,7	4,65%
Gemeenschap	7.870,6	7.904,9	8.343,9	8.675,2	8.606,0	8.874,4	3,12%
PB	2.610,3	2.667,7	2.886,7	2.984,8	2.916,9	3.042,9	4,32%
BTW	5.260,3	5.237,2	5.457,2	5.690,4	5.689,1	5.831,5	2,50%
Totaal	13.433,3	13.685,9	14.602,8	13.087,3	12.881,0	13.348,1	3,63%

2.2.3. Lambermont

De uitvoering van het Lambermontakkoord heeft de middelen van de Vlaamse Gemeenschap vanaf 2002 op verschillende vlakken beïnvloed. Enerzijds nemen de PB-middelen die toegewezen worden aan het Gewest aanzienlijk af. Anderzijds krijgt het Gewest echter meer fiscale bevoegdheden door de extra toewijzing van verschillende autonome bevoegdheden inzake gewestbelastingen. Voorts wordt aan de Gemeenschap nog een extra deel “BTW-middelen” toegekend. Het resultaat komt neer op een toename van de middelen voor de Vlaamse Gemeenschap (zie tabel 7).

Het Lambermontakkoord bepaalt dat de Gewesten volledige bevoegdheid krijgen voor de gewestelijke belastingen zoals opgenomen in de bijzondere financieringswet.

Het betreft hier het registratierecht (het nog niet overgedragen gedeelte), de hypotheekrechten, de schenkingsrechten, de verkeersbelasting op de auto-voertuigen, de belasting op de inverkeersstelling en het eurovignet. Dit zijn de additionele gewestbelastingen. De fiscale boetes die betrekking hebben op elk van deze belastingen worden mee overgeheveld naar de Gewesten. Tabel 6 geeft een overzicht van de ramingen.

Tabel 6 Additionele gewestbelastingen (in duizend euro)

	BGC 2002	BGO 2003
Registratierechten (58,592%)	570.353	586.306
Hypotheekrechten	119.893	134.706
Schenkingsrechten	29.188	31.839
Verkeersbelasting	626.986	658.758
Belasting op de inverkeersstelling	129.980	144.750
Eurovignet	51.037	55.673
Totaal	1.527.437	1.612.032

Ten aanzien van de aangroei van gewestelijke belastingen, werd in het Lambermontakkoord ook een aftrek voorzien van de middelen die worden toegewezen aan de verschillende gewesten (dit zijn uitsluitend PB-middelen). Deze gewestaftrek wordt bekomen door het gemiddelde te berekenen van de realisaties 1999 tot en met 2001, uitgedrukt in prijzen 2002, van bepaalde gewestbelastingen. Vanaf 2003 wordt dit bedrag aangepast aan de inflatie en BNI-groei. Het is mede deze aftrek die maakt dat de samengevoegde en gedeelde belastingen in 2002 en 2003 lager uitvallen dan voorgaande jaren.

Bovendien werd het kijk- en luistergeld door het Lambermontakkoord omgevormd van een gemeenschapsbelasting naar een gewestbelasting. De Gemeenschappen verkregen wel een dotatie ter compensatie voor het wegvallen van het kijk- en luistergeld. Voor de Vlaamse Gemeenschap wordt deze dotatie in 2003 op 462.359 duizend euro geraamd (zie stijging in rubriek “Specifieke dotaties en ristoro’s” in tabel 2).

Naast de reeds beschreven wijzigingen, werden ook middelen toegekend aan het Gewest (via het mechanisme van de bijzondere financieringswet) voor enkele nieuwe bevoegdheden die naar de Gewesten worden overgeheveld. Het betreft hier de bevoegdheden van landbouw en zeevisserij, gemeenten en provincies, buitenlandse handel en een gedeelte van het wetenschappelijk onderzoek. De extra middelen die voor deze bevoegdheden worden overgedragen, zijn opgesomd in de bijzondere financieringswet. In totaal gaat het voor het begrotingsjaar 2003 om 58.108 duizend euro. Deze middelen worden mee verrekend in de middelen die worden toegewezen aan de Gewesten via de bijzondere financieringswet.

Tot slot geeft tabel 7 een overzicht van de geraamde budgettaire implicaties van het Lambermontakkoord in 2002 en 2003.

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van het Lambermontakkoord (in duizend euro)

Omschrijving maatregel	Artikel (vernieuwde) financieringswet	Budgettair effect 2002	Budgettair effect 2003
Gewestaftrek	Artikel 33bis	-2.108.768	-2.179.192
Extra bevoegdheden	Artikel 35quater e.v.	56.172	58.108
Extra BTW-middelen	Artikel 38, §3	118.259	210.704
Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld	Artikel 47bis	455.286	462.359
Kijk- en luistergeld	Artikel 3	23.218	0
Additionele gewestbelastingen	Artikel 3	1.527.437	1.612.032
Totaal effect		71.604	164.011

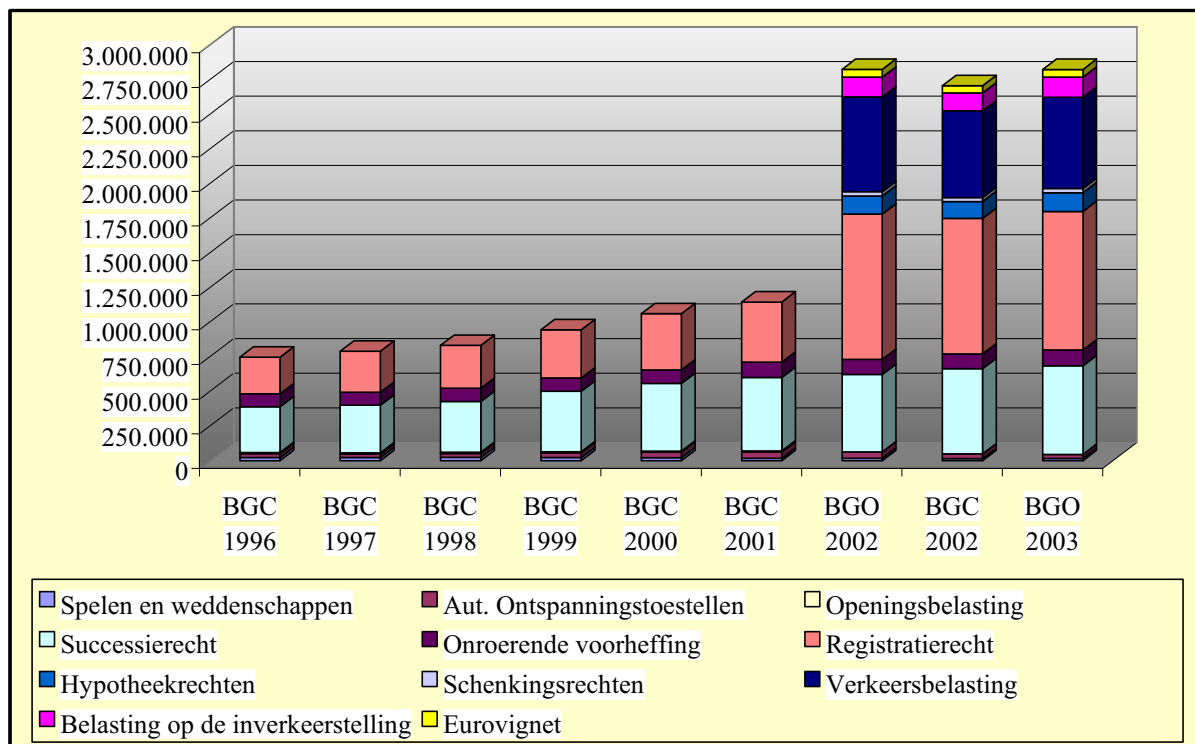
2.3 De gewestelijke belastingen

De gewestelijke belastingen hebben de laatste jaren een vrij snelle groei gekend. De groei werd in belangrijke mate gevoed door de successierechten, de onroerende voorheffing en de registratierechten. Met de additionele gewestbelastingen erbij, kan de totale opbrengst van de gewestbelastingen voor het begrotingsjaar 2003 op 2.835.397 duizend euro begroot worden. Om een historische vergelijking mogelijk te maken werden het kijk- en luistergeld en de boetes en intresten op de gewestbelastingen buiten beschouwing gelaten. Dit verklaart het verschil van 11.535.000 euro met het totaal van de opbrengsten zoals hierboven vermeld.

Bijgevoegde tabel geeft een overzicht van de gewestelijke belastingen zoals ze begroot werden in de periode 1999-2003.

Tabel 8 De begrote gewestelijke belastingen over de periode 1999 – 2003 (in duizend euro)

	BGC 1999	BGC 2000	BGC 2001	BGO 2002	BGC 2002	BGO 2003
Spelen en weddenschappen	22.310	21.378	17.578	17.578	14.819	15.975
Aut. Ontspanningstoestellen	34.098	38.887	45.184	45.184	34.627	28.952
Openingsbelasting	7.933	9.117	7.930	0	0	0
Successierecht	436.293	488.003	528.992	558.533	614.647	639.973
Onroerende voorheffing	96.919	96.919	111.143	110.053	105.698	113.929
Registratierecht	347.051	406.265	434.260	1.047.860	979.785	999.954
Hypotheekrechten				130.704	119.812	134.625
Schenkingsrechten				31.820	29.168	31.819
Verkeersbelasting				683.523	626.563	658.335
Belasting op de inverkeerstelling				143.063	129.892	144.662
Eurovignet				55.638	51.002	55.638
Totaal	944.603	1.060.569	1.145.087	2.823.956	2.706.013	2.823.862

Grafiek 6 De begrote gewestelijke belastingen over de periode 1996 – 2003 (in duizend euro)

Bovenstaande grafiek is de visuele weergave van de informatie uit tabel 8. Hieruit blijkt opnieuw het effect van het Lambermontakkoord. Vanaf 2002 stijgen de gewestbelastingen substantieel. De registratierechten verdubbelen niet alleen in omvang, er komen ook nog een aantal nieuwe (additionele) gewestbelastingen bij.

Met uitzondering van de onroerende voorheffing worden de gewestelijke belastingen door de Administratie Budgettering, Accounting en Financieel Management (ABAFIM) geraamd op basis van gegevens die door de Studiedienst van het Ministerie van Financiën werden meegedeeld. De Vlaamse Gemeenschap heeft vanaf 1999 de inning van de onroerende voorheffing in eigen beheer genomen.

De *belasting op spelen en weddenschappen* werd geraamd op basis van de in 2002 reeds gerealiseerde ontvangsten. Met betrekking tot de *belasting op de automatische ontspanningstoestellen* wordt een gelijkaardige redenering gevoerd.

De raming van de *successierechten* houdt rekening met de evolutie van het aantal overlijdens in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. Bovendien wordt bij deze raming rekening gehouden met de groei van het vermogen - inzonderheid met de stijging van de waarde van het onroerend vermogen -, de aangifteperiode (6 maand), de betalingstermijn (5 maand) en de doorstortingstermijn waarover de federale overheid beschikt (1 maand).

De *onroerende voorheffing* wordt geraamd op basis van de in 2002 geplande inkohieringen. De raming houdt rekening met de mogelijke bezwaren en niet-inkohieringen als gevolg van bijvoorbeeld verlies door vernietiging. Aangezien de laatste algemene perekwatie reeds van 1975 dateert, worden de kadastrale inkomens jaarlijks aangepast met een revalorisatiecoëfficiënt.

De raming van de *registratierechten* 2003 is gebaseerd op drie pijlers:

- de registratierechten als opbrengst van gewone transacties;
- de registratierechten als gevolg van bijkomende transacties. Tot deze categorie behoren bijvoorbeeld de huurders die besluiten eigenaar te worden en de eigenaars die een andere woning kopen;
- het verlies aan registratierechten door de meeneembaarheid.

De *hypotheekrechten* worden geraamd op basis van het cijfer voor 2002. Hierop wordt een groeivoet van 3% toegepast, welke gebaseerd is op federale gegevens uit het verleden.

Voor de raming van de *schenkingsrechten* bestaat er geen reden om af te wijken van het geraamde bedrag voor 2002.

De *verkeersbelasting* 2003 wordt geraamd rekening houdende met de afwezigheid van een autosalon in 2003, met een terugloop van het aantal inschrijvingen in de eerste jaarhelft van 2002 en met het voornemen om in 2003 gerichte controles tegen het zwartrijden uit te voeren.

Voor de berekening van de *belasting op de inverkeerstelling* wordt eveneens rekening gehouden met de afwezigheid van een autosalon in 2003 en met een terugloop van het aantal inschrijvingen in de eerste jaarhelft van 2002. De invoering van de euro 4-norm is eveneens in de raming verwerkt.

De raming van de opbrengst van het *eurovignet* wordt op het niveau van 2002 behouden.

3. De uitgavenbegroting 2003

3.1. Algemeen

Hierna wordt een overzicht gegeven van de uitgaven zoals ze door de Vlaamse regering werden vastgelegd in de initiële begroting 2003.

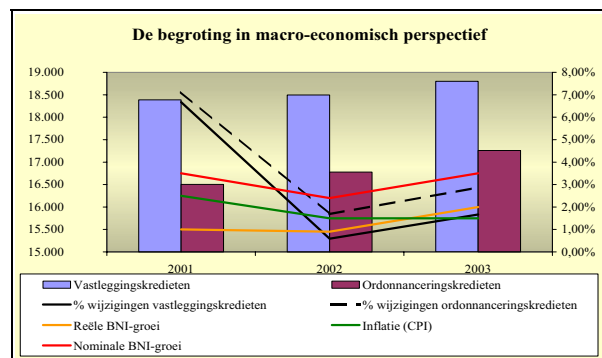
Tabel 9 : Uitgaven verdeeld per kredietsoort 2000-2003

mln euro

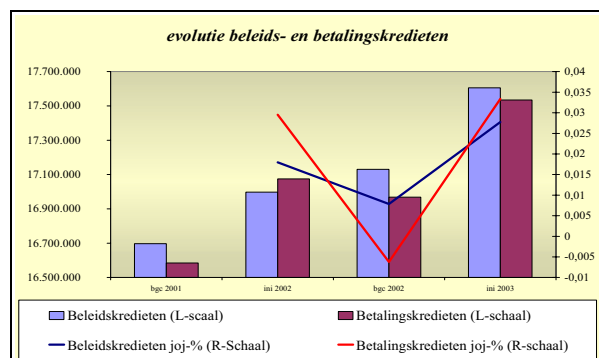
Kredietsoort	Bgc 2000	ini 2001	bgc 2001	ini 2002	bgc 2002	ini 2003
Niet-gesplitste kredieten	14.284	15.104	15.152	15.448	15.315	14.298
Gesplitste vastleggingskredieten	1.078	1.292	1.283	1.441	1.410	2.898
Gesplitste ordonnanceringskredieten	1.026	1.182	1.166	1.385	1.386	2.841
Variabele kredieten	42	57	66	53	53	81
Vastleggingsmachtigingen	1.834	1.884	1.887	1.681	1.717	1.543

Grafiek 7: macro-economisch perspectief

Grafiek 7 geeft naast de vastleggingskredieten² en de ordonnanceringskredieten³ tevens de wijzigingen in beiden weer. De wijzigingen werden steeds jaar op jaar bekeken en als dusdanig in de grafiek opgenomen. Naast de relatieve wijzigingen werden ook enkele macro-economische parameters geplaatst. De grafiek geeft duidelijk weer dat de kredieten sterker toenemen dan de nominale BNI-groei.

Grafiek 8: Beleids- en betalingskredieten

Om budgettair beleid te beoordelen wordt sinds de parlementaire resolutie van 2001 gebruik gemaakt van beleids- en betalingskredieten⁴. Grafiek 8 geeft de grafische weergave van de beleids- en betalingskredieten voor de periode begrotingscontrole 2001 tot en met de initiële begroting 2003. Uit grafiek 8 kan afgeleid worden dat bij begrotingscontrole 2002 een zware inspanning geleverd werd om de begrotingsdoelstellingen te kunnen behalen.

Hiertoe werden dan vooral de betalingskredieten verminderd.

² Vastleggingskredieten = niet-gesplitste kredieten + gesplitste vastleggingskredieten + variabele kredieten + vastleggingsmachtigingen

³ Ordonnanceringskredieten = niet-gesplitste kredieten + gesplitste ordonnanceringskredieten + variabele kredieten

⁴ Voor een technische verklaring m.b.t. de beleids- en betalingskredieten zie bijlage 1 achteraan.

Op grafiek 8 valt ook te lezen dat de beleids- en betalingskredieten in 2003 toenemen. De reden hiervoor is de invulling van de vrijgekomen beleidsmarge door vervroegde schuldaflissing en de extra middelen die verkregen worden door de lichte verbetering van de economie in 2003 ten opzichte van 2002.

Tabel 10a geeft de uitsplitsing van beleidskredieten per thema weer. Uit de tabel kan geleerd worden dat de beleidskredieten bestemd voor de sector land- en tuinbouw de grootste stijging kennen. De verklaring ligt uiteraard in de overheveling van de landbouwbevoegdheden ingevolge het Lambermontakkoord. In absolute termen nemen de kredieten van de sector onderwijs het sterkst toe. Onderwijs wordt hierbij gevolgd door lokale overheden en welzijn.

Tabel 10a : Beleidskredieten per thema

in duizend euro

thema	Bgc 2001	ini 2002	bgc 2002	ini 2003	Absoluut verschil	% verschil
Statutaire werking	94.943	115.639	115.692	106.049	- 9.643	-8,34%
Kanselarij	14.784	28.166	28.163	18.605	- 9.558	-33,94%
Buitenlands beleid	33.349	37.063	36.675	32.983	- 3.692	-10,07%
Brussel	30.808	32.938	34.979	36.939	1.960	5,60%
Statistiek	843	1.106	892	902	10	1,12%
Financiën	415.006	82.710	86.750	78.674	- 8.076	-9,31%
Gebouwen en ambtenaren	622.647	680.785	674.586	702.702	28.116	4,16%
Onderwijs	6.824.320	7.206.945	7.190.841	7.562.158	371.317	5,16%
Welzijn en gezondheid	1.918.721	2.029.389	2.050.138	2.143.492	93.354	4,55%
Cultuur en Jeugd	315.752	354.360	355.211	376.391	21.180	5,96%
Toerisme	42.843	44.701	43.484	45.465	1.981	4,56%
Economie	436.977	354.869	352.218	361.419	9.201	2,61%
Werkgelegenheid	657.391	668.439	651.342	653.812	2.470	0,38%
Lokale overheden	1.557.480	1.624.490	1.624.490	1.729.087	104.597	6,44%
Land- en tuinbouw	78.089	103.107	83.582	93.457	9.875	11,81%
Milieu	899.083	838.552	855.905	872.844	16.999	1,98%
Ruimtelijke ordening	24.033	22.127	23.106	51.199	28.093	121,58% ⁵
Monumenten en huisvesting	406.677	417.437	408.470	391.117	- 17.353	-4,25%
Wegen en water	1.089.628	1.062.186	1.126.749	1.093.128	- 33.621	-2,98%
Gemeenschappelijk vervoer	411.384	505.017	505.017	534.151	29.134	5,77%
Wetenschappen	433.618	376.756	376.316	395.049	18.733	4,98%
Media	239.116	259.908	259.660	268.608	8.948	3,45%
Sport	42.895	47.723	46.062	47.301	1.239	2,69%
Energie	5.263	7.079	6.600	7.050	450	6,82%
Provisie	101.212	95.729	193.477	25.742	-167.735	-86,70% ⁶
Totaal	16.696.864	16.997.221	17.130.405	17.628.324	497.919	2,91%

In tabel 10b is eveneens een uitsplitsing gegeven per thema, zij het dat hier de betalingskredieten gepresenteerd worden. Ook hier is de sector land- en tuinbouw de grootste relatieve stijger. In absolute termen is onderwijs ook hier koploper, gevolgd door lokale overheden en welzijn.

⁵ De substantiële stijging in het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening wordt veroorzaakt door de definitie van "beleidskredieten". Hierin zijn de variabele kredieten begrepen tot beloop van de totale toegewezen ontvangsten. Aangezien verwacht wordt dat in 2003 het Vernieuwingsfonds, dat deel uitmaakt van dit beleidsthema, 32.400.000 euro aan ontvangsten zal boeken, is dit bedrag in het beleidskrediet verrekend. Daartegenover staat dat in de uitgavenbegroting maar 8.800.000 euro als vermoedelijke uitgave is ingeschreven.

⁶ De daling van de provisie is te wijten aan het quasi volledig wegvallen van de provisie voor uitgaven verbonden aan de ingevolge het Lambermont-akkoord overgedragen bevoegdheden en de lagere indexprovisie die is afgestemd op de verwachte overschrijding van de spilindex

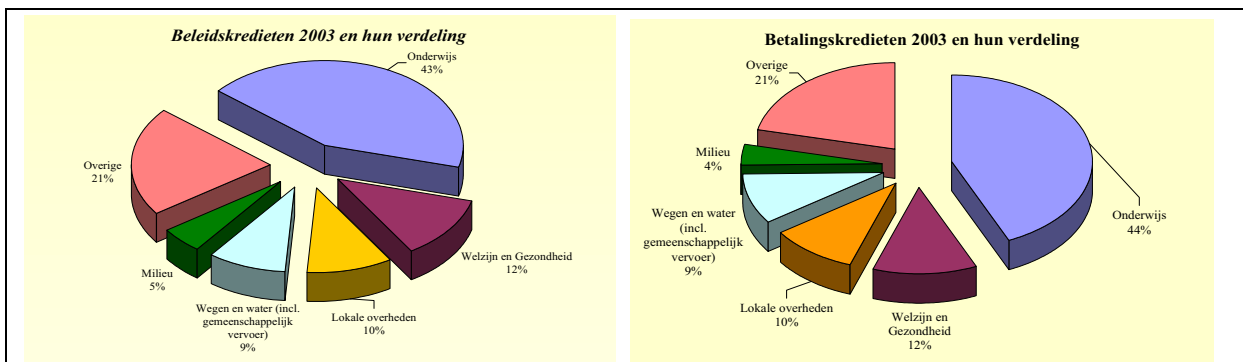
Tabel 10b : Betalingskredieten per thema

in duizend euro

Thema	bgc 2001	ini 2002	bgc 2002	ini 2003	Absoluut verschil	% verschil
Statutaire werking	94.943	115.639	115.692	106.049	- 9.643	-8,34%
Kanselarij	14.784	27.174	27.171	17.613	- 9.558	-35,18%
Buitenlands beleid	36.542	40.136	37.971	33.559	- 4.412	-11,62%
Brussel	31.155	31.358	32.751	35.013	2.262	6,91%
Statistiek	744	894	680	680	-	0,00%
Financiën	645.252	283.483	286.710	237.553	- 49.157	-17,15%
Gebouwen en ambtenaren	584.186	667.985	645.381	706.886	61.505	9,53%
Onderwijs	6.795.550	7.106.789	7.181.382	7.577.485	396.103	5,52%
Welzijn en gezondheid	1.936.368	2.115.962	2.055.364	2.136.598	81.234	3,95%
Cultuur en Jeugd	316.808	353.564	347.845	379.268	31.423	9,03%
Toerisme	37.891	48.089	41.869	45.360	3.491	8,34%
Economie	361.206	333.147	287.088	296.892	9.804	3,41%
Werkgelegenheid	644.045	661.556	640.728	655.630	14.902	2,33%
Lokale overheden	1.565.849	1.635.348	1.648.048	1.734.186	86.138	5,23%
Land- en tuinbouw	40.189	73.282	48.313	75.209	26.896	55,67%
Milieu	754.126	677.315	690.544	694.741	4.197	0,61%
Ruimtelijke ordening	28.607	22.616	23.267	50.623	27.356	117,57% ⁷
Monumenten en huisvesting	365.427	422.821	433.846	423.923	- 9.923	-2,29%
Wegen en water	1.089.371	1.067.435	1.056.335	1.111.807	55.472	5,25%
Gemeenschappelijk vervoer	426.065	527.954	512.954	519.956	7.002	1,37%
Wetenschappen	432.111	451.923	349.333	363.257	13.924	3,99%
Media	234.225	259.908	259.660	269.508	9.848	3,79%
Sport	42.253	47.353	45.692	46.901	1.209	2,65%
Energie	5.982	7.288	6.809	7.114	305	4,48%
Provisie	101.212	95.729	193.477	25.742	- 167.735	-86,70% ⁸
Totaal	16.584.890	17.074.748	16.968.910	17.551.553	582.643	3,43%

Interessant om na te gaan is hoe groot het aandeel is van de vijf grootste sectoren in de gehele begroting. Grafiek 9 geeft de verdeling van beleids- en betalingskredieten. Zoals gekend, gaat het grootste aandeel, ongeveer 42%, van de Vlaamse middelen naar het onderwijs. Welzijn neemt 12% voor haar rekening, lokale overheden 10%, wegen en water (het gemeenschappelijk vervoer meegerekend) 9%. De sector leefmilieu beschikt over 5% van de totaal beschikbare beleidskredieten.

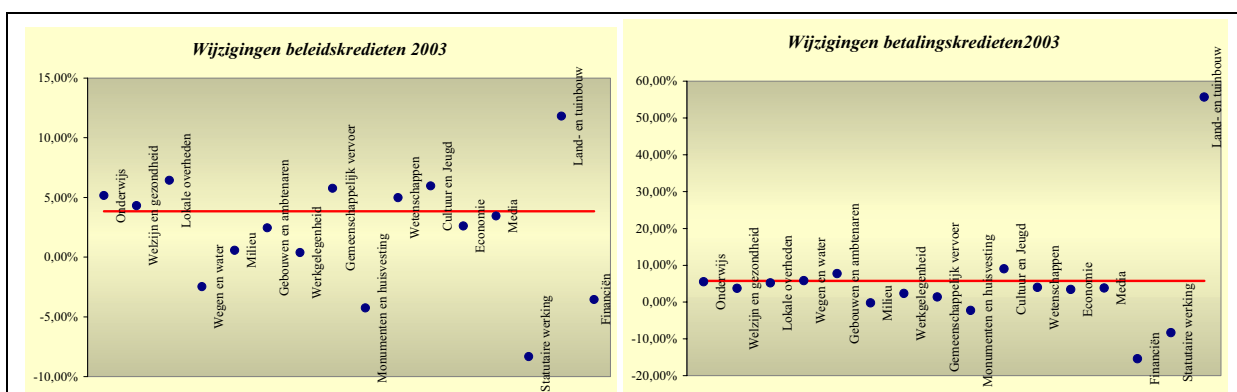
Grafiek 9 : Verdeling beleids- en betalingskredieten

⁸ cfr de verklaring bij de evolutie van de beleidskredieten

Een begroting van een overheid weerspiegelt het gevoerde beleid. Die zaken die door het betrokken bestuursniveau belangrijk geacht worden zullen budgettair meer aandacht krijgen dan de anderen. Grafiek 10 geeft voor de 15 grootste sectoren weer of ze sterker stijgen dan de gemiddelde stijging van de hele begroting. Dat ook hier de bevoegdheden inzake landbouw het hoogst boven de gemiddelde groei van de beleidskredieten uitsteken, is volkomen logisch gezien de overheveling van de nieuwe bevoegdheden. De kredieten voor de overgedragen bevoegdheden waren in 2002 opgenomen als een provisie (wat mede één van de oorzaken is van de scherpe daling van financiën). Uit de grafiek kan voorts afgeleid worden dat de regering in haar beleid voor 2003 de nadruk vooral legt op onderwijs, welzijn, lokale overheden, gemeenschappelijk vervoer en cultuur en jeugd.

Grafiek 10 : Positionering van de 15 grootste sectoren t.o.v. de gemiddelde trendgroei

3.2. Welke zijn de belangrijkste evoluties in de uitgavenbegroting 2003 ?

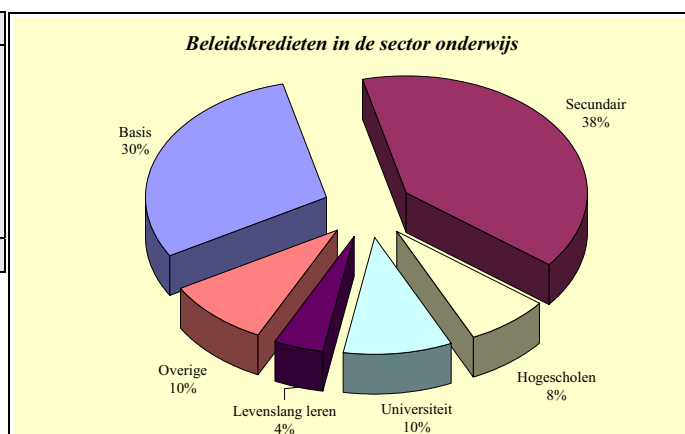
Onderwijs

Binnen de sector onderwijs gaan de meeste middelen naar het basis en secundair onderwijs. Dit wordt duidelijk weergegeven in tabel 11 en grafiek 11.

Tabel 11

Beleidskredieten 2003 onderwijs	
Basis	2.232.474
Secundair	2.974.186
Hogescholen	570.392
Universiteit	734.909
Levenslang leren	329.721
Overige	720.476
Totaal	7.562.158

Grafiek 11

Globaal kan worden gesteld dat in 2003 de beleids- als betalingskredieten voor onderwijs stijgen tot respectievelijk 7.562.158.000 euro en 7.577.485.000 euro daar waar ze in (aangepast) 2002 deze respectievelijk 7.190.841.000 euro en 7.181.382.000 euro bedroegen. Dit alles betekent een stijging met 5,16 % voor de beleidskredieten en een stijging met 5,52 % voor de betalingskredieten.

In wat volgt worden de voornaamste bewegingen inzake de lonen; de werkingsmiddelen; de hogescholen en de universiteiten, programma 39.10 én de twee overkoepelende programma's 35.40 en 39.20 overlopen.

De grootste uitgavencategorie in de onderwijsbegroting omvat de "lonen".

Globaal gezien stijgt de behoefte aanzienlijk. Deze globale stijging van de loonbehoefte kan verklaard worden door volgende elementen:

Het feit dat de indexsprong van maart 2002 nog niet is opgenomen in de loonbehoefte van de aangepaste begroting 2002. In 2003 moet deze indexatie dus onmiddellijk op kruissnelheid worden opgenomen.

De kostprijs van het uitvoeren van CAO IV, V en VI (in deze laatste zit ook de lineaire loonsstijging met 2% vanaf juni 2003) vormt *een tweede zeer belangrijke oorzaak* van de stijging van de kredietbehoefte voor de lonen.

De stijging van het aantal BFT's door het effect van de leerlingenevolutie op de reële tewerkstelling moet ook nu opgenomen worden als *een derde oorzaak*.

Tenslotte moet als *vierde element* melding gemaakt worden van het feit dat het bedrag in het wedderecuperatiefonds ter financiering van de loonkredieten uitzonderlijk hoog ligt in 2002. De oorzaken hiervoor zijn éénmalig waardoor in 2003 dit fonds weer tot zijn "normaal" niveau daalt. Door deze daling stijgen de benodigde loonkredieten.

Daarnaast zijn er twee bewegingen die zorgen voor een eerder beperkte daling van de kredietbehoefte, nl. de definitieve regeling rond de vervroegde uitstap TBS 58+ enerzijds en een stijging van de middelen in het DKO (Deeltijds Kunst Onderwijs) fonds anderzijds. Het is namelijk zo dat alle inschrijvingsgelden toegewezen ontvangsten zijn geworden. Hierdoor stijgen de middelen in het DKO fonds. Vermits dit fonds wordt gebruikt om de loonuitgaven van DKO te financieren zorgt dit alles voor een daling in de behoefte voor de DKO-lonen.

Een tweede belangrijk luik binnen de onderwijsbegroting betreft de werkingsmiddelen.

De werkingsmiddelen stijgen op alle niveau's, dus zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs.

De stijgende bewegingen zijn vooral het gevolg, enerzijds van de indexatie, en anderzijds van de toekenning van extra-middelen voor het basisonderwijs ingevolge het Tivoli- en Polderakkoord en de bijkomende verhoging voor administratieve ondersteuning tgv CAO VI.

Daarnaast kan nog melding gemaakt worden van de overheveling van het stedelijk onderwijs van de Stad Mechelen naar het Gemeenschapsonderwijs en van de extra middelen die, specifiek voor het secundair onderwijs, nodig zijn om de decretale voorziene verhouding in bedrag per lln van 100/65 te halen.

Het derde luik betreft de hogescholen en de universiteiten.

Specifiek voor de hogescholen kunnen volgende oorzaken voor de stijging vermeld worden: de loonsverhoging ingevolge CAOVI en de opname van de middelen van de resttoelage kiné.

Verder zijn er in uitvoering van het structuurdecreet aanvullende middelen evenals middelen voor de academisering van de twee-cycli-opleidingen in de begroting ingeschreven.

Wat de universiteiten betreft zijn 3 stijgende bewegingen van belang: in het bijzonder de verhoging van werkingsuitkeringen aan de verschillende universiteiten door enerzijds het effect van de CAO voor ambtenaren op de universiteiten en anderzijds het structuurdecreet. De kredieten voor sociale voorzieningen stijgen licht ingevolge de ambtenaren – CAO. Als laatste factor speelt de verhoging van de middelen voor het Bijzonder Onderzoeksfonds voor de universiteiten.

Het vierde luik betreft programma 39.10 dat aanzienlijk stijgt op de provisie voor de maatregelen voor contractueel personeel en dit voornamelijk door de uitvoering van CAO VI.

Vermeldenswaard zijn nog de stijging van het budget voor de gesubsidieerde contractuelen (uitvoering van CAOVI) en de bijkomende middelen die werden toegekend als gevolg van de stijging van de vervoerskosten door het hoge aantal ingediende dossiers.

In programma 39.20 is de belangrijkste stijging te wijten aan de bijkomende inspanning voor het gelijke kansenonderwijs (t.g.v. de indexatie, het groeipad voorzien in CAO's én het implementeren van het decreet gelijke kansen).

Tenslotte is er een opvallende verhoging van de middelen voor de betaling van studietoelagen, onder meer als gevolg van het verder uitvoeren van het decreet van 16 februari 2001.

Welzijn en Gezondheid

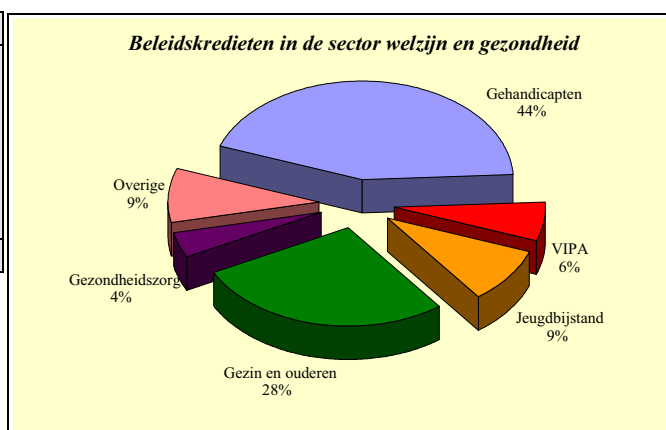
In onderstaande tabel wordt een overzicht geboden van de basiscomponenten in de sectoren Welzijn en Gezondheid. De stijging in de beleidskredieten is in hoofdzaak toe te schrijven aan de verdere uitvoering van het Vlaams Intersectoraal Akkoord voor de non-profit-sector waarvan de budgettaire impact in bijna alle begrotingsprogramma's is terug te vinden. Daarnaast zijn er de toepassing van de normale indexeringsmechanismen en het herstellen van de oorspronkelijke werkingsdotaties voor de grote instellingen als het VFSIPH en Kind en Gezin die een verhogend effect hebben op de kredieten.

De gehandicaptenzorg neemt met 43% de grootste beleidsruimte in van de uitgaven binnen de sector welzijn.

Tabel 12

Beleidskredieten 2003 welzijn	
Gehandicapten	932.472
VIPA	135.940
Jeugdbijstand	194.327
Gezin en ouderen	599.438
Gezondheidszorg	87.853
Overige	193.462
Totaal	2.143.492

Grafiek 12

Lokale overheden

Bij de lokale overheden wordt 2003 een belangrijk jaar. Het scharnierjaar 2003 brengt grote wijzigingen in de ondersteuning van de gemeenten. Het huidige decreet op het Gemeentefonds bundelt niet alleen de financieringsstromen van het oude Gemeentefonds, de vastleggingsmachtiging van het Investeringsfonds en het gewaarborgd gedeelte van het SIF. Daarnaast werd in de begroting 2003 ook rekening gehouden met de door het decreet voorziene groei van 4,5% en het toegekende surplus van 29,7 miljoen euro. Om de weerslag op de vereffeningskredieten van deze regeling te temperen, heeft de Vlaamse regering beslist om de vastleggingsmachtiging van het Investeringsfonds als een gesplitst krediet in te schrijven. Deze nieuwe regeling doet op geen enkele wijze afbreuk aan de eerdere ten aanzien van de Vlaamse gemeenten aangegane engagementen. De invoering van het nieuwe decreet op het Gemeentefonds heeft tevens tot gevolg dat de Vlaamse begroting dubbel werd bezwaard door het behoud van de in het verleden opgebouwde trekkingsrechten (behoud tot 31.12.2005). Daarom werd er door de regering voor geopteerd om de betalingskredieten af te stemmen op de reële betalingsbehoeften. Deze regeling schept geen probleem voor de gemeenten, anderzijds wordt een meer op de realiteit aansluitende betalingskalender in de toekomstige begrotingen van de Vlaamse Gemeenschap opgenomen dan nu het geval is.

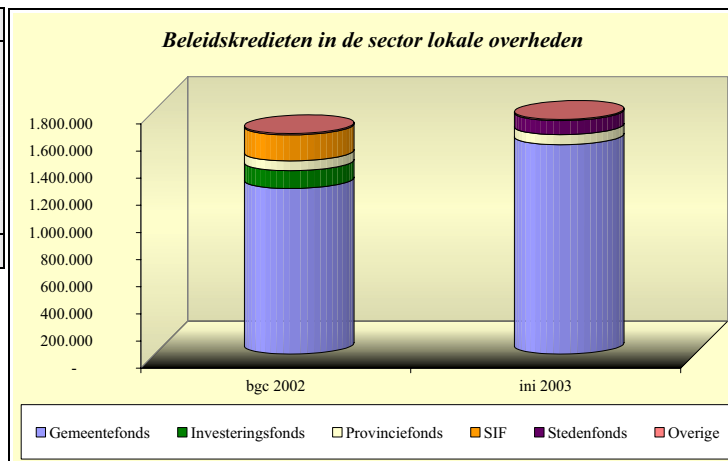
Naast het nieuwe Gemeentefonds werden ook kredieten voorzien voor het nieuwe Stedenfonds dat als doelstelling heeft de leefbaarheid van de steden te vergroten, de stadsvlucht te stoppen en het maatschappelijk draagvlak te vergroten. De middelen die in dit fonds terecht komen, werden uit de resterende kredieten van het SIF gehaald. Zoals voor het Gemeentefonds het geval is, heeft de nieuwe regeling een verhoging van de behoefte aan beleidskredieten tot gevolg aangezien de noodzakelijke middelen jaarlijks rechtstreeks in de dotatie aan het Stedenfonds worden ingeschreven. Dit alles maakt dat in beleidskredieten het SIF volledig afgeschaft is. In betalingskredieten blijft echter nog een krediet voorzien voor het nakomen van de engagementen uit het verleden.

De hierboven beschreven vernieuwing en herschikking is zeer duidelijk en makkelijk af te lezen op grafiek 13. De linkse kolom geeft immers de verdeling in 2002 weer, waar de rechterkolom de beleidsuitgaven van 2003 verdeelt.

Tabel 13

Beleidskredieten 2003 lokale overheden	
Gemeentefonds	1.542.979
Investeringsfonds	-
Provinciefonds	74.072
SIF	-
Stedenfonds	102.866
Overige	9.170
Totaal	1.729.087

Grafiek 13

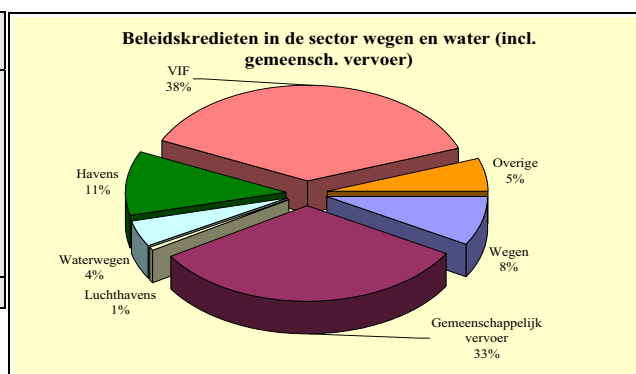
Wegen en water (inclusief gemeenschappelijk vervoer)

Binnen de sector van de openbare werken worden de meeste kredieten voorzien voor het Vlaams infrastructuurfonds enerzijds en het gemeenschappelijk vervoer anderzijds. In absolute termen stijgt de deelsector van het gemeenschappelijk vervoer het sterkst. De uitvoering van het decreet op de basismobiliteit waardoor het Vlaams Gewest een minimumaanbod aan openbaar vervoer waarborgt, de verschillende tariefmaatregelen en de voorbereiding en uitvoering van mobiliteitsconvenanten zijn de voornaamste verklarende factoren voor deze toename. Het effect van deze beleidsmaatregelen komt het sterkst tot uiting in de stijging van de verschillende dotaties aan de Vlaamse Vervoersmaatschappij. De dotatie aan het Vlaams Infrastructuurfonds wordt in 2003 éénmalig verminderd wegens te expansieve reservevorming de laatste jaren. Daar staat wel tegenover dat reeds bij de begrotingsopmaak 2003 een aanzienlijk bedrag (ruim 100 miljoen euro) voor het versneld wegwerken van de zwarte punten in Vlaanderen binnen het Financieringsfonds voor Schuldaufbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven wordt gereserveerd. Op die wijze worden de beleidsmogelijkheden binnen dit beleidsdomein minstens op gelijke hoogte gehouden.

Tabel 14

Beleidskredieten 2003 wegen en water en gemeenschappelijk vervoer	
Wegen	135.720
Gemeenschappelijk vervoer	534.151
Luchthavens	9.591
Waterwegen	71.777
Havens	177.255
VIF	615.653
Overige	83.132
Totaal	1.627.279

Grafiek 14

Milieu

Binnen de sector milieu wordt het leeuwendeel van de beleidskredieten gereserveerd binnen het MINA-fonds. De inkomsten uit de milieuheffingen (afvalstoffen, afvalwater, mest en grondwater) van het Minafonds zijn over de jaren 1999 – 2003 constant gebleven op ca. 340 miljoen euro per jaar.

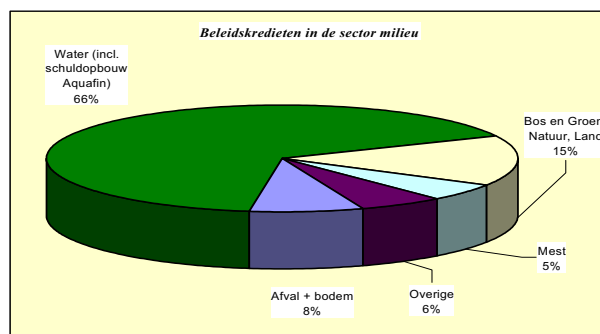
De opbrengsten uit de afvalstoffenheffing kent een dalende tendens (effect van preventie, recyclage, ...), maar dit wordt deels gecompenseerd door een toename van de inkomsten uit de grondwaterheffing. De inkomsten uit de afvalwater- en mestheffing blijven nagenoeg constant.

De dotatie aan het Minafonds steeg tussen 1999 en 2001 met 57%. In 2002 werd de dotatie gehalveerd. In de begroting 2003 is er een lichte stijging met 13,3 miljoen euro tot een bedrag van 162,7 miljoen euro.

Tabel 15

Beleidskredieten 2003 milieu	
Afval + bodem	68.049
Water (incl. schuldopbouw Aquafin)	575.156
Bos en Groen, Natuur, Land	132.714
Mest	45.426
Overige	51.499
Totaal	872.844

Grafiek 15

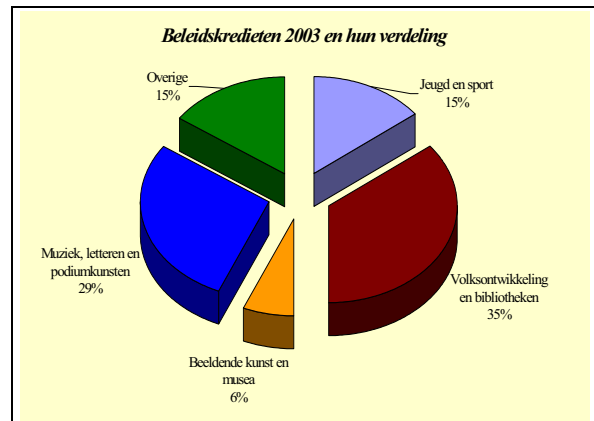
Cultuur

In de cultuurbegroting, waarvoor ook in 2003 een belangrijke inspanning wordt geleverd om de eerder aangegane engagementen te honoreren springen in eerste instantie de belangrijke verhoging van de kredieten voor de uitvoering van het decreet op integraal gemeentelijk cultuurbeleid en het muziekdecreet in het oog. Ook hier werken de effecten van het VIA-akkoord door op bijna alle programma's die tot dit domein behoren.

Tabel 16

Beleidskredieten 2003 cultuur	
Jeugd en sport	54.592
Volksontwikkeling en bibliotheken	134.067
Beeldende kunst en musea	23.362
Muziek, letteren en podiumkunsten	107.324
Overige	57.046
Totaal	376.391

Grafiek 16

Door middel van heroriënteringen werden de kredieten voor het jeugdbeleid gevoelig verhoogd. Inzake sportbeleid gaat in deze begroting aandacht naar nieuwe beleidsinstrumenten, de tewerkstellingsprojecten voor topsporters en experimentele sportprojecten.

Door een hergroepering van kredieten werden de inspanningen gebundeld om de culturele ontsluiting van archieven, documentatiecentra en bewaarbibliotheken te bevorderen.

Tewerkstelling

Hoewel op het eerste gezicht het tewerkstellingsbudget 2003 quasi stabiel blijft t.o.v. de aangepaste begroting 2002 dient hier rekening te worden gehouden met het effect van de regularisatie van de tewerkgestelden in het kader van het Derde Arbeidscircuit. Door de overdracht van de DAC-middelen naar de reguliere begrotingsprogramma's wordt een belangrijke daling van de beleidskredieten tot stand gebracht die nu op andere plaatsen in de begroting kunnen teruggevonden worden. Binnen de begroting tewerkstelling worden daarentegen belangrijke bijkomende inspanningen geleverd voor de financiering van de dienstencheques en de sociale economie en de acties in het kader van levenslang leren.

Het geringe stijgingspercentage moet dus worden gerelativeerd daar het kredietbedrag in belangrijke mate wordt getemperd door verschuivingen naar andere begrotingsprogramma's (voornamelijk welzijn ingevolge de uitvoering van het Vlaams Intersectoraal Akkoord)

Financiën (inclusief provisies)

Zoals hierboven reeds gesteld heeft het wegvallen van de provisie voor de kredieten voor de uitvoering van het Lambermontakkoord door de rechtstreekse opname in de verschillende relevante programma's een scherpe daling van de beleidskredieten vermeld onder het thema "Provisie" tot gevolg. Dit effect wordt versterkt door het effect van de indexsprong die zich later in het jaar voordoet dan in 2002. Hierdoor dient een kleiner bedrag voorzien te worden. Ingevolge de afschaffing van het Kijk en Luistergeld kunnen de kredieten voor de inning van deze taks worden geschrapt. Daarnaast werd ook het krediet voor de financiering van

uitwinningen in het kader van waarborgen verleend in toepassing van de expansiewetgeving substantieel verlaagd ingevolge het terugdraaien van een eenmalige verhoging in 2002.

De effecten van de schuldaflossingen en de lagere intrestvoeten hebben uiteraard een belangrijke repercussie op de te betalen intresten.

Wetenschapsbeleid

Op het vlak van onderzoek en ontwikkeling levert de Vlaamse regering een aanzienlijke inspanning in het licht van de Lissabon-norm voor onderzoek en ontwikkeling. Voor wetenschappelijk onderzoek en technologische innovatie trekt de regering voor 41.6 mio euro meer middelen uit tov 2002.

Hiermee wordt de aangehouden inspanning van deze regering in wetenschappelijk onderzoeken technologische innovatie, nog maar eens bevestigd.

Op het Fonds voor Eenmalige Investeringsuitgaven (FFEU) wordt ten slotte 25 miljoen euro gereserveerd voor belangrijke investeringen in innovatie en wetenschapsbeleid. De globale inspanning voor O & O bedraagt bijgevolg 66,6 miljoen euro

Overige beleidsthema's

Opvallende dalers zijn tot slot de beleids- en betalingskredieten voor “Statutaire Werking” en “Kanselarij”. Onder het thema “Statutaire Werking” zijn onder meer de kredieten voor de werking van het Vlaams Parlement opgenomen. Aangezien in de begroting 2003 niet langer investeringskredieten voor de aanpassing van de gebouwen dienden ingeschreven te worden dalen deze kredieten substantieel. Aangezien de kredieten voor de werking van de Vlaamse Infolijn overgeheveld werden naar het bestaansmiddelenprogramma (vervat onder het thema “Gebouwen en Ambtenaren”) kan ook hier een aanzienlijke daling in relatieve termen worden vastgesteld.

Onder de overige thema's valt de uitzonderlijk grote stijging van ruimtelijke ordening op. Nochtans valt uit de uitgavenbegroting niet een zo sterke toename af te leiden. De reden van de enorme toename ligt vervat in de definitie van de beleids- en betalingskredieten. De totale jaarlijkse marge bij de variabele kredieten is gelijk aan de totale toegewezen ontvangsten. Dit betekent niet dat de uitgaven dat jaar even hoog liggen. Men kan immers gerealiseerde ontvangsten mee dragen naar volgende jaren. Dit is wat gebeurd in de sector ruimtelijke ordening. In 2003 wordt verwacht dat het vernieuwingsfonds toegewezen inkomsten realiseert ten bedrage van 32.400 duizend euro. Van deze inkomsten gaat men in 2003 echter slechts 8.800 duizend euro engageren en betalen. De overige inkomsten (de restant van de beleidsruimte) zal men in de toekomst aanwenden maar worden wel in de berekening van de beleids- en betalingskredieten meegenomen.

4. Het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eénmalige Investeringsuitgaven (FFEU)

Aanvullend op de beleidskredieten die hierboven werden besproken, beschikt de Vlaamse regering over de middelen in het FFEU om bijkomende eenmalige investeringsinitiatieven te nemen en desgevallend de schuld af te bouwen.

Op de begroting 2003 van het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eénmalige Investeringsuitgaven (FFEU) zullen langs uitgavenzijde vijf grote projecten ingeschreven worden. De uitgavenkredieten die voor deze projecten voorzien worden, versterken dus de beleidsmogelijkheden die in de reguliere uitgavenbegroting voor 2003 zijn ingeschreven.

De geplande investeringen in verkeersveiligheid worden in 2003 op ruim 100 miljoen euro geraamd. Het betreft hier het wegwerken van enerzijds achthonderd zwarte verkeerspunten in Vlaanderen en van anderzijds de missing links. Voor de infrastructuurinvesteringen in ouderenvoorzieningen wordt 25 miljoen euro uitgetrokken. Daarnaast wordt voor de aanpak van de vervuilde industriegebieden en voor waterbeheersing 25 miljoen euro op de begroting van het fonds voorzien.

Tevens wordt er 25 miljoen euro gereserveerd voor het wetenschapsbeleid (investeringen in onderzoek en ontwikkeling). Hetzelfde bedrag wordt voor de sociale woningbouw via PPS-constructies voorzien.

5. Schuldbeheer

De Vlaamse regering heeft tijdens deze legislatuur verder gewerkt aan een **versnelde afbouw van de schuld** en de hieruit voortvloeiende rentelasten met het oog op een optimale aanwending van de beschikbare middelen ter bevordering van het algemeen welvaartspeil.

De hieronder weergegeven cijfers tonen duidelijk aan dat dit beleid geleid heeft tot de creatie van bijkomende budgettaire ruimte voor de door de Vlaamse regering als prioritair weerhouden beleidsuitdagingen.

Dit beleid heeft er samen met het strikte begrotingsbeleid bovendien mede toe geleid dat Vlaanderen verder heeft kunnen genieten van een uitstekende kredietwaardigheid. Hiermee positioneerde de Vlaamse overheid zich uitermate sterk t.o.v. de financiële markt, waardoor zij op haar beurt gunstige financiële voorwaarden kan afdwingen in haar financiële transacties. Ook hierdoor ontstaat andermaal ruimte voor nieuwe beleidsinitiatieven.

5.1. Wat toont het verleden ? (1990-2002)

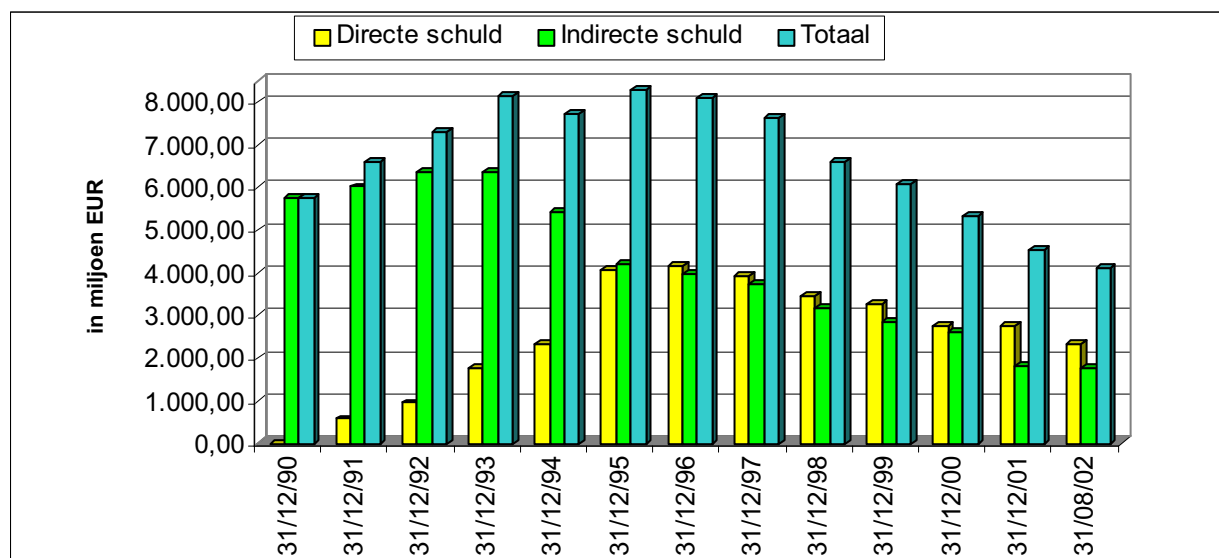
Kerncijfers schuld

In onderstaande tabel en grafiek wordt een overzicht gegeven van de evolutie van de directe en indirecte schuld vanaf 1990. Het stringente beleid heeft vanaf midden jaren negentig eerst aanleiding gegeven tot een stagnatie van de schuld en vooral vanaf 1998 tot een fenomenale afbouw ervan.

Tabel 17

Evolutie van de uitstaande directe en indirecte schuld van de Vlaamse Gemeenschap 1990– 2002 (in miljoen euro)			
<u>Datum</u>	Directe schuld (exclusief kastoestand)	Indirecte schuld (exclusief Aquafin)	<u>Totale schuld</u>
31/12/90	0	5.731,17	5.731,17
31/12/91	570,16	6.010,60	6.580,76
31/12/92	942,00	6.370,79	7.312,78
31/12/93	1.772,44	6.378,55	8.150,99
31/12/94	2.317,80	5.411,99	7.729,79
31/12/95	4.078,22	4.201,55	8.279,77
31/12/96	4.148,35	3.951,10	8.099,45
31/12/97	3.904,99	3.727,13	7.632,12
31/12/98	3.447,21	3.156,45	6.603,66
31/12/99	3.257,72	2.828,42	6.086,13
31/12/00	2.732,57	2.589,72	5.322,29
31/12/01	2.736,59	1.814,17	4.550,76
31/08/02	2.329,66	1.784,71	4.114,37

Grafiek 17

Sinds enkele jaren wordt door de Vlaamse niet meer geherfinancierd. Leningen die op vervaldag komen worden volledig terugbetaald en dus niet meer hernieuwd.

Deze Vlaamse regering heeft de inspanningen die zij bij haar aantreden had vooropgesteld jaar na jaar doorheen deze legislatuur volgehouden waardoor haar ambitieuze doelstelling om de schuld te halveren tot 2,776 miljard euro bijna bereikt is. Eind augustus 2002 bedroeg de totale schuld 4,114 miljard euro.

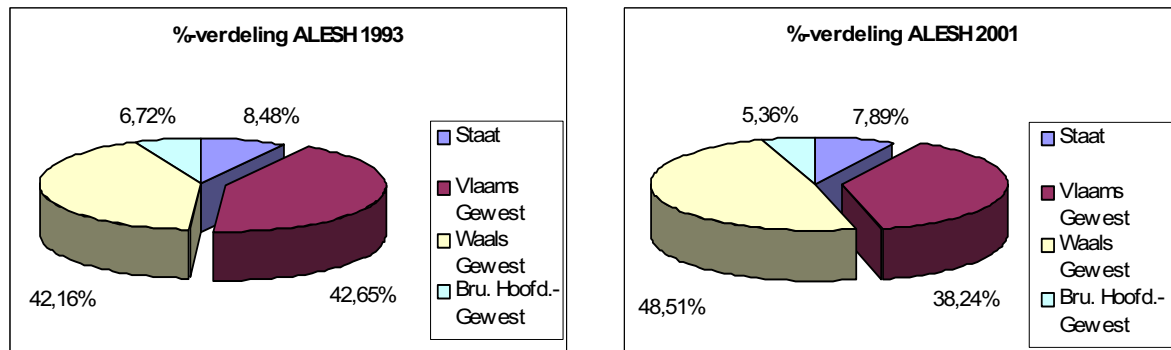
Deze spectaculaire daling kwam tot stand doordat niet alleen sinds enkele jaren geen geconsolideerde schuld meer werd opgenomen maar ook doordat bovenop de contractuele aflossingen een reeks vervroegde terugbetalingen gebeurden. Zo daalde bij het A.L.E.S.H. (Amortisatiefonds van de Leningen voor de Sociale Huisvesting) de schuld van het Vlaams Gewest versneld door een reeks van vrijwillige (niet contractueel vastgelegde) stortingen. Dit had tot gevolg dat het aandeel van het Vlaamse Gewest in de door A.L.E.S.H. beheerde schuld daalde van 42,6 % eind 93 tot 38,2 % eind 2001.

Tabel 18

Vrijwillige bijdragen Vlaams Gewest aan A.L.E.S.H. (in duizend euro)	
1996	36.590,9
1997	52.999,6
1998	76.980,9
1999	207.972,8
2000	64.154,8
TOTAAL	438.699,0

Vlaanderen positioneert zich verder t.o.v. de andere gewesten. Finaal zal ook hierdoor – via het verloop van de contractuele voorzienen aflossing – deze schuld vroeger afgelost zijn dan voorzien en op termijn extra beleidsruimte creëren. Hiermee kunnen ook de toekomstige generaties focussen op de invulling van nieuwe initiatieven. De Vlaamse regering doet daarbij niet enkel aan “actuele” politiek.

Grafiek 18 : ALESH

Het spreekt voor zich dat de totale schuldafbouw in combinatie met een dalende rente een positieve invloed heeft gehad op de beschikbare beleidsruimte. Zo kan men uit de onderstaande tabel aflezen dat de totale last van de directe en indirecte schuld op de begroting is gedaald van 700.366,1 duizend euro tot 349.116,3 duizend euro, hetgeen een recurrente jaarlijkse besparing vertegenwoordigt van 351.249,8 duizend euro.

Tabel 19

Historische lasten m.b.t. de directe en indirecte schuld (in duizend euro) (1)			
Jaar	Netto rentelasten	Aflossingen uit de begroting Titel 1	Totale last op de begroting Titel 1
1996	438.305,5	262.060,6	700.366,1
1997	411.850,3	250.972,4	662.822,7
1998	343.171,4	365.239,3	708.410,7
1999	285.925,3	397.342,1	683.267,4
2000	214.636,4	302.140,4	516.776,8
2001	171.997,7	177.118,6	349.116,3

(1) exclusief de schuldenlast Aquafin

Dit betekent dat op recurrente basis in 2001 ca. 60 euro per Vlaming meer kon besteed worden door de Vlaamse regering aan bijvoorbeeld leefmilieu, onderwijs, fietspaden,...

4.2. Wat biedt de toekomst ?

De Vlaamse regering had zich bij het begin van deze regeerperiode voorgenomen de totale schuld te halveren. Onderstaande vooruitzichten tonen aan dat het zuinige en orthodoxe begrotingsbeleid, dat de Vlaamse regering zich voorhoudt ook de komende jaren aan te houden, er kan en zal toe leiden dat deze doelstelling gehaald wordt. Van 6.603,66 miljoen euro einde 1998 zal de schuld verder dalen tot 3.384,98 miljoen euro einde 2003.

De verdere toekomstvooruitzichten blijven uitermate optimistisch. De schuld kan einde van dit decennium zakken tot 30 % van het niveau van einde dit jaar! De Vlaamse schuld zal daarmee einde 2010 zakken tot ca. 210 euro per Vlaamse burger. Dit is de beste stimulans voor de Vlaamse regering om op het ingeslagen pad inzake schuldbeleid verder te gaan.

Dat deze afbouw van de schuld op zich weer een verlaging van de rentelast, en dus nieuwe recurrente beleidsruimte schept voor andere beleidsinitiatieven, kan dit streven enkel maar versterken. Elk miljard euro schuld, dat wordt afgelost, levert dankzij de mindering aan intresten, ca. 63 miljoen euro vrije beleidsruimte op!

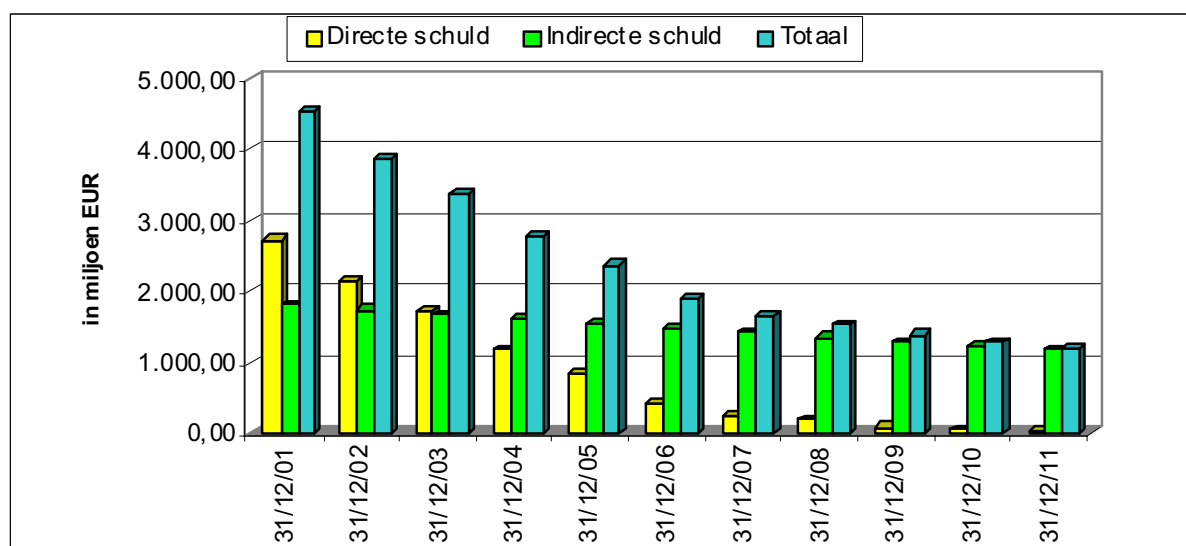
Schuldprognose

De onderstaande tabel en grafiek werden gemaakt op basis van de contractuele aflossingen uit de meest actuele aflossingstabellen. Hieruit valt het steeds groter wordend aandeel van de indirecte schuld in de totale schuld op. Een verklaring voor deze vaststelling kan gevonden worden in de relatief trage contractuele afbouw van de schuld binnen het A.L.E.S.H.

Tabel 20

Prognose Schuldevolutie 2001-2011 (in miljoen euro)											
	31/12/01	31/12/02	31/12/03	31/12/04	31/12/05	31/12/06	31/12/07	31/12/08	31/12/09	31/12/10	31/12/11
Dir. Schuld	2.736,59	2.143,94	1.715,59	1.176,48	831,23	417,83	233,17	181,73	88,47	55,39	32,96
Indirecte Schuld	1.814,17	1.741,04	1.669,39	1.608,92	1.546,35	1.483,29	1.418,37	1.358,00	1.295,98	1.234,87	1.177,30
Totaal	4.550,76	3.884,98	3.384,98	2.785,40	2.377,58	1.901,12	1.651,54	1.539,73	1.384,45	1.290,26	1.210,26

Grafiek 19

ca. 647 euro per Vlaamse burger(*)

ca. 210 euro per laamse burger(*)

Rating van de Vlaamse Gemeenschap

Door o.a. de versnelde afbouw van de schuld, en bijgevolg de steeds beter wordende financiële situatie van de Vlaamse Gemeenschap, en het orthodox budgettair beleid kan de Vlaamse Gemeenschap rekenen op een uitstekende kredietwaardigheid (rating). Reeds verschillende jaren is de rating van het ratingagentschap Standard & Poor's AA+, de op één na hoogste rating. Het andere wereldwijd opererende agentschap Moody's van haar kant kent sinds januari 1998 aan Vlaanderen een rating Aa1 toe, eveneens de op één na hoogste rating. Voornamelijk in internationale context heeft deze rating een groot belang.

Tabel 21

De ratings van de Vlaamse Gemeenschap binnen de respectievelijke schalen			
Moody's		S&P	
Financiële zekerheid voor de investeerders	Rating	Rating	Vermogen van de ontleners om zijn financiële verplichtingen na te komen
Uitzonderlijk	Aaa	AAA	Uitzonderlijk sterk
Excellent	Aa1 Aa2 Aa3	AA+ AA AA-	Zeer sterk
Goed	A1 A2 A3	A- A A-	Sterk
Redelijk	Baa1 Baa2 Baa3	BBB+ BBB BBB-	Redelijk

5. De toets aan de norm doorstaan ?

In het kader van haar normering heeft de Vlaamse begroting reeds enkele jaren de optie genomen zich af te stemmen op scenario B van de Hoge Raad voor Financiën. Hiermee volgt Vlaanderen het strengste scenario. Voor 2003 maakt dit dat Vlaanderen een positief gecorrigeerd begrotingssaldo dient te realiseren van 324.741.000 euro. Met dit overschot werkt de Vlaamse regering actief mee aan de realisatie van de doelstellingen die België moet behalen ingevolge het Stabiliteits- en Groeipact.

Belangrijk is evenwel om op te merken dat vanaf 2003 de berekeningswijze van het te behalen HRF-saldo zal wijzigen ten opzichte van het verleden. De Hoge Raad heeft de opdracht van de federale regering gekregen om de berekeningswijze volledig te herwerken. Bij de nieuwe berekening zal men gebonden zijn aan een volledige redenering in ESR 95 termen.

Dit betekent onder andere dat een volledige consolidatie dient doorgevoerd te worden met VOI's en DAB's die tot de sector overheid behoren (zie hiervoor de classificatie van de Nationale Bank van België). Een belangrijk facet hierbij is dat men rekening moet houden met de intering op de reserves van de te consolideren VOI's en DAB's. Voor 2003 stelt de Vlaamse regering dat de VOI's en DAB's voor 74 miljoen euro interen op hun reserves. De overige uitgaven van te consolideren VOI's en DAB's kunnen gefinancierd worden vanuit de eigen inkomsten en de dotaties. In het verleden is trouwens gebleken dat de resultaten van begrotingsuitvoering in belangrijke mate verschillen van de bij de opmaak van de begroting geraamde saldi. Bij de begrotingscontrole in 2003 zal worden nagegaan of dit uitgangspunt wordt bevestigd.

AquaFin moet volgens het ESR 95 rekeningstelsel niet langer mee geconsolideerd worden. Dit betekent dat bij de toetsing aan de norm geen rekening meer gehouden moet worden met de schuldopbouw van AquaFin.

In ESR 95 worden indirecte schuldaflissingen als subsidie aanschouwd. Dit betekent dat de aflossingen van de indirecte schuld niet in mindering gebracht mogen worden van de uitgaven. Bijgevolg worden de uitgaven enkel gecorrigeerd voor de aflossingen van de directe schuld.

Tabel 22 : Het te behalen HRF-saldo in duizend euro

	Begrotingsopmaak 2003
Ontvangsten	17.229.680
Uitgaven	17.219.275
Begrotingssaldo	10.405
Aflossingen	142.420
Reservering Pensioenfonds	5.355
Reservering Zorgfonds	48.711
Intering reserves VOI's & DAB's	74.368
ALESH	68.049
HRF-saldo	200.572
Onderbenutting	172.193
HRF-saldo	372.765
HRF-norm	324.741
Verschil	48.024

Bijlage 1 : Beleids- en betalingskredieten

Beleidskredieten

Wanneer een beleidsruimte van een regering bekeken wordt, volstaat het geenszins om per kredietsoort een mogelijke evolutie weer te geven. Niet alle basisallocaties kan men immers aanschouwen als “beleidskredieten”. Bij de bepaling van een beleidsruimte, is het aangewezen om beleidskredieten centraal te stellen. Beleidskredieten worden als volgt gedefinieerd:

“Het beleidskrediet in het begrotingsjaar X is het volume aan mogelijkheden, voortkomende uit de ontvangsten (inclusief leningen) van dat begrotingsjaar, waarover de Vlaamse regering beschikt om verbintenissen aan te gaan of te laten aangaan, die in het lopende jaar of in een volgend jaar ten laste vallen van de Vlaamse gemeenschap.”

De bovenstaande definitie drukt uit dat het hier kredieten betreft waarmee de overheid zich kan engageren om een bepaald beleid te voeren en financieel te waarderen. Voorts wordt steeds vertrokken van één begrotingsjaar. Dit wil zeggen dat rekening gehouden wordt met de ontvangsten en de engagementen van het betrokken begrotingsjaar. Overgedragen kredieten en saldi worden dus niet mee opgenomen in de berekening van de beleidskredieten.

Naast de inhoudelijke definitie, is een technische sommatie van de kredieten nodig die onder de term beleidskrediet vallen teneinde een concrete berekening te kunnen maken van de beleidskredieten. Bij beleidskredieten wordt vertrokken vanuit de niet-gesplitste kredieten, de gesplitste vastleggingskredieten en de vastleggingsmachtigingen zoals opgenomen in de begroting. Deze kredieten geven de basismogelijkheden weer om verbintenissen aan te gaan of aan te laten gaan.

De niet-gesplitste kredieten dienen echter uitgezuiverd te worden van de zogeheten vereffeningskredieten. Dit zijn deze kredieten die als betalingskrediet voor een bepaalde vastleggingsmachtiging in de begroting worden ingeschreven. Het zijn de vastleggingsmachtigingen die de ruimte voor verbintenissen van de Vlaamse regering bepalen, niet de vereffeningskredieten die noodzakelijk zijn om de betalingsverplichtingen die in de loop van het begrotingsjaar ontstaan na te komen.

Naast de vereffeningskredieten, dienen de niet-gesplitste kredieten tevens uitgezuiverd te worden voor intrestaflossingen en aflossingen van leningen. Leningen en aflossingen bieden aan de Vlaamse regering immers niet de mogelijkheid om verbintenissen aan te gaan of aan te laten gaan.

Voorts moet de sommatie van de niet-gesplitste kredieten, gesplitste vastleggingskredieten en vastleggingsmachtigingen nog uitgezuiverd worden voor de reserveringen. Reserveringen kan men immers niet beschouwen als mogelijkheden aan de Vlaamse regering om verbintenissen aan te gaan in het begrotingsjaar zelf. Door het voorzien van reserveringen worden beleidskredieten bestemd voor de financiering van toekomstige uitgaven te financieren.

Naast de reeds vernoemde kredieten, beschikt de Vlaamse regering ook over machtigingen om verbintenissen aan te gaan onder de vorm van variabele kredieten. Dit zijn kredieten die ingeschreven worden, maar pas uitgegeven kunnen worden naarmate ze gedekt worden door toegewezen ontvangsten. De toegewezen ontvangsten kunnen evenwel van jaar tot jaar overgedragen worden, zodat men ook de saldi van voorgaande jaren mee kan uitgeven. Uit de definitie van beleidskredieten zoals hierboven opgenomen, moet gesteld worden dat enkel uitgaven mogen opgenomen worden in zoverre dat ze gedekt worden door ontvangsten van hetzelfde begrotingsjaar. Om te vermijden dat de saldi mee verrekend worden in de berekening van de variabele beleidskredieten wordt het totaal aan toegewezen ontvangsten opgenomen.

Voor wat de machtigingen betreft, moet er tenslotte een aanvulling aangebracht worden op de machtigingen. De verbintenissen, aangegaan via het Vlaams Infrastructuurfonds kunnen inderdaad ook als machtiging beschouwd worden. Vanzelfsprekend dienen de overeenkomstige vereffeningskredieten in mindering te worden gebracht.

Als laatste facet in de berekening van de beleidskredieten, moet ook gekeken worden naar Aquafin. Aquafin kan een schuldopbouw realiseren door verbintenissen aan te gaan namens de Vlaamse regering. Deze schuldopbouw moet bijgevolg meegerekend worden in de beleidskredieten. Aquafin lost echter ook intresten af van de door haar aangegane leningen. Deze intresten kan men (analoog met de gewone intresten) niet meerekenen als beleidskredieten, en dienen afgetrokken te worden van de schuldopbouw.

Betalingskredieten

Naast de mogelijkheden om verbintenissen aan te gaan, is het voor een overheid ook interessant om na te kunnen gaan wat haar effectieve betalingsverplichtingen zijn. Hiervoor worden de betalingskredieten berekend. De betalingskredieten worden als volgt gedefinieerd.

“Het betalingskrediet in begrotingsjaar X is het volume aan mogelijkheden, voortkomende uit de ontvangsten (inbegrepen leningen) van dat begrotingsjaar, waarover de Vlaamse regering beschikt om aan betalingsverplichtingen, voortvloeiend uit bestaande en nieuwe verbintenissen, in de loop van begrotingsjaar te voldoen.”

In tegenstelling tot de beleidskredieten, wordt met betalingskredieten duidelijk bedoeld op de effectieve betalingsverplichtingen. Deze verplichtingen kunnen uitvoeringen zijn van engagementen van hetzelfde begrotingsjaar, maar kunnen evenzeer betrekking hebben op engagementen van voorgaande begrotingsjaren. Wel moet ook hier opgemerkt worden dat de betalingen enkel meegenomen worden in zoverre ze betrekking hebben op het betrokken begrotingsjaar.

De basis om betalingsverplichtingen op te nemen in de begroting bestaat uit de niet-gesplitste kredieten en de gesplitste ordonnanceringskredieten. Ook hier moet een uitzuivering gebeuren van de aflossingen. Aflossingen zijn immers betalingsverplichtingen als gevolg van een vroeger genomen engagement van de regering. Voorts werd met de opgenomen lening reeds een beleidsuitgave gefinancierd, waardoor de kredieten reeds werden opgenomen.

Naast de niet-gesplitste kredieten en de gesplitste ordonnanceringskredieten, vertegenwoordigen de variabele kredieten eveneens de vertaling van betalingsverplichtingen vanwege de overheid. Ook deze kredieten dienen dan mee opgenomen te worden in de berekening van de betalingskredieten. Voor betalingskredieten geldt evenwel, analoog met de beleidskredieten, dat enkel rekening mag gehouden worden met die uitgaven die gerelateerd kunnen worden aan ontvangsten van datzelfde jaar. Ook bij de betalingskredieten wordt dus gerekend met de toegewezen ontvangsten voor de variabele kredieten.

De overheid heeft naast de hierboven beschreven betalingsverplichtingen, ook nog betalingsverplichtingen via haar VOI's en DAB's. Deze verplichtingen worden niet altijd ingelost via de dotatie. Vooral MINA en in beperkte mate ook het VIF kunnen heel wat betalingsverplichtingen inschrijven aan dewelke zij kunnen voldoen via de eigen ontvangsten. Ook voor het Landbouwinvesteringsfonds dient een uitzondering gemaakt. VLIF kan immers een hele reeks betalingen doen vanuit Europese financieringsbronnen. Ook voor de betalingskredieten moet bijgevolg een aparte berekening gemaakt worden voor deze DAB's. De basis wordt gevormd door de totale ontvangsten van de DAB's. Hiervan moeten de saldi afgetrokken worden omdat deze voortvloeien uit inkomsten van voorgaande jaren. Dan wordt de dotatie nog uit de ontvangsten gelicht omdat deze reeds meegerekend wordt als niet-gesplitst krediet. Bijkomend ten opzichte van de reeds gemaakte sommering blijven aldus nog de betalingen over van de DAB's die ze financieren uit de eigen ontvangsten van het betrokken begrotingsjaar.

De totale uitgaven in termen van beleidskredieten en betalingskredieten voor het begrotingsjaar 2002 zijn in tabellen 26 en 26 bis opgenomen per thema.

Bijlage 2 : Samenstelling beleidsthema's

Statutaire werking	00.1 -01.1 -02.0 -02.1 -02.2 -02.3 -02.4 -02.5 -02.6 -02.7 -02.8 02.9 -10.1
Kanselarij	11.2 -11.3
Buitenlands beleid	12.1 -12.2
Brussel	11.1 -11.6
Statistiek	21.1
Financiën	20.1 -24.1 -24.2 -24.3 -24.4 -24.5 -24.7 -24.8
Gebouwen en ambtenaren	26.1 -99.1
Onderwijs	30.1 -30.2 -31.1 -31.2 -32.1 -32.2 -33.1 -33.2 -33.3 -34.1 -34.2 34.3 -34.4 -34.5 -35.1 -35.2 -35.3 -35.4 -35.5 -39.1 -39.2
Welzijn en gezondheid	11.4 -40.1 -40.2 -40.3 -40.4 -41.1 -41.2 -41.3 -41.4 -41.5 -41.6 41.7 -41.8 -41.9 -42.1 -42.2 -42.3 -49.9
Cultuur en Jeugd	45.1 -45.2 -45.3 -45.4 -45.5
Toerisme	49.2 -49.4 -51.7
Economie	11.5 -50.1 -51.1 -51.2 -51.4 -51.9 -52.2
Werkgelegenheid	52.1 -52.4
Lokale overheden	53.1 -53.2
Land- en tuinbouw	54.1 -54.3 -54.4 -54.5 -54.6 -54.7 -54.8
Milieu	60.1 -61.1 -61.2 -61.3 -61.4 -61.5
Ruimtelijke Ordening	62.1
Monumenten en huisvesting	62.2 -62.4 -62.6
Wegen en water	63.1 -63.3 -63.4 -64.1 -64.2 -64.3 -64.4 -64.5 -64.6 -66.1 -69.9
Gemeenschappelijk vervoer	63.2
Wetenschappen	70.1 -71.1 -71.2 -71.3 -71.4
Media	72.1 -72.2 -72.3
Sport	49.1
Energie	51.5
Provisie	24.6